

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1155

6. LIPNJA 2025. CIJENA 50 DINARA

Svečana primopredaja ključa Matice u Šidu

Oslonac, temelj, dom

SADRŽAJ

8

U Šidu obilježena 125. obljetnica
rođenja Stanislava Prepreka
Naslijeđe jednog života

10

Međusobne optužbe unutar DSHV-a
**Sukobi se ne smiruju već
i dobijaju na intenzitetu**

12

Dr. sc. Ljubica Đorđević,
viša istraživačica u Europskom
centru za manjinska pitanja
**Nije sve
u izmjeni zakona!**

20

*Dani Antuna Gustava Matoša
i dr. Josipa Andrića u Plavni*
**Književnost koja
spaja granice**

30

Koncert zborova župa
Srijemske biskupije
**Glazbeno slavlje
u čast Mariji**

33

HKUD Vladimir Nazor gost
Primorske noći u Kraljevici
**Dan državnosti
proslavljen
uz bunjevačke plesove**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeva 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič
(koordinatorka dopisne službe)
dr. sc. Jasminka Dulić
(novinarka, urednica političke rubrike)
Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)

Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarka)
Suzana Darabašić
(novinarka dopisništva Srijem)
e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
LEKTOR:
Zlatko Romić
TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)
FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević
FINACIJE I RAČUNOVODSTVO:
Mirjana Trkulja
(tajnice@hrvatskarijec.rs)
(distribucija@hrvatskarijec.rs)
ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315
COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

U tjednu iza nas

Hrvatska udruga u Šidu ove godine proslavlja 15 godina rada i u toj, na neki način jubilarnoj, godini dobili su svoj vlastiti prostor. Prva je to mala Matica, od ukupno sedam, čiju će obnovu, izgradnju ili kupnju financirati Vlada Republike Hrvatske, kao potporu Hrvatima u Vojvodini. Uz Šid, tu su Monoštor, Sombor, Sonta, Petrovaradin, Ruma i Opovo. Na udrugama je sada da nađu pravi način da te prostore ispune sadržajima i ono najvažnije – ljudima.

Akcijski plan za manjine i dalje tapka u mjestu. Iako su se od početka izrade novog Akcijskog plana promijenila čak tri ministra. Tri ministra! Za manje od tri godine. Ali, nisu se samo mijenjali ministri već je tu bilo i »praznog hoda«. Ili se na prava manjina gleda kao na nešto sporedno i nevažno ili se želi što je više moguće odgoditi obveza provođenja manjinske politike definirane kroz Akcijski plan. Da tu ozbiljno kasnimo još prije pol godine upozorila je i Europska komisija, ističući da Srbija godinama u ostvarivanju manjinskih prava nije napravila nikakav pomak.

I u ovu priču o Akcijskom planu koji je na čekanju zgodno se uklapa citat: »Pripadnici manjina ne mogu uvijek uživati u praksi u zakonom zagaraniranom pravu da se u javnim ustanovama koriste svojim jezikom«. Napisano je to u *Hrvatskoj riječi* prije 22 godine. Kao što bi moglo biti napisano i danas. Što će reći: zakon i praksa i tada su, a i sada, u ozbiljnom raskoraku.

Ozbiljan raskorak (da ne upotrijebim neku težu riječ) već dulje traje u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini. Nije bilo idilično ni kada je 2003. godine odlazio prvi predsjednik stranke **Bela Tonković**. Ovoga puta prostor informiranja, propagande, optužbi, dokazivanja tko je u pravu, prozivanja, obračuna s neistomišljenicima... postale su sveprisutne društvene mreže. Ne mora se čekati petak da izađe *Hrvatska riječ*, prostor je neograničen. I za pisanje i za komentiranje, osim ako se nepodobni komentari ne brišu.

Z. V.

Završeni lokalni izbori u Hrvatskoj

HDZ pobjednik, SDP izgubio Rijeku, DP Vukovar

HDZ ima župane u 15 županija, u jednoj je župan kojeg HDZ podržava, SDP ima upravljačku ulogu u četiri županije, a u jednoj je pobjednik kandidat grupe birača. Obranili su gotovo sve ključne gradove, županije i mjesta gde su već vladali, a dobili su i pet gradova više i sedam općina više. Iako su nacionalne ankete mjesecima prije izbora prednost davale SDP-u u odnosu na HDZ, izbori su pokazali nešto sasvim drugo. Ne samo da SDP nije pobjednik izbora već je izgubio Rijeku i Sisak.

HDZ-ov kandidat **Tomislav Šute** poslao je u političku mirovinu dosadašnjeg gradonačelnika Splita **Ivicu Puljka**. U drugom krugu lokalnih izbora **Tomislav Tomašević** (Možemo i SDP) osvojio je drugi gradonačelnički mandat u Zagrebu. Rijeka je prvi put u povijesti dobila gradonačelnicu, neovisnu **Ivu Rinčić** i poslije višedesetljetne vladavine SDP je izgubio Rijeku. Domovinski pokret izgubio je mjesto gradonačelnika u Vukovaru. Politolog **Višeslav Raos** je u razgovoru za *Hinu* ocijenio da je DP-ov gubitak Vukovara udarac za **Ivana Penavu** te je »zadnja faza propadanja« Domovinskog pokreta, na tragu raskola s **Marijem Radićem**. Naveo je kako ishod svega toga može biti novi raskol u

toj stranci, ali i da suradnja između HDZ-a i DP-a može puknuti na nacionalnoj razini, a nakon čega bi HDZ mogao pronaći neke stare partnere, poput SDSS-a ili nove među manjim liberalnim strankama, poput IDS-a, kako bi održao većinu.

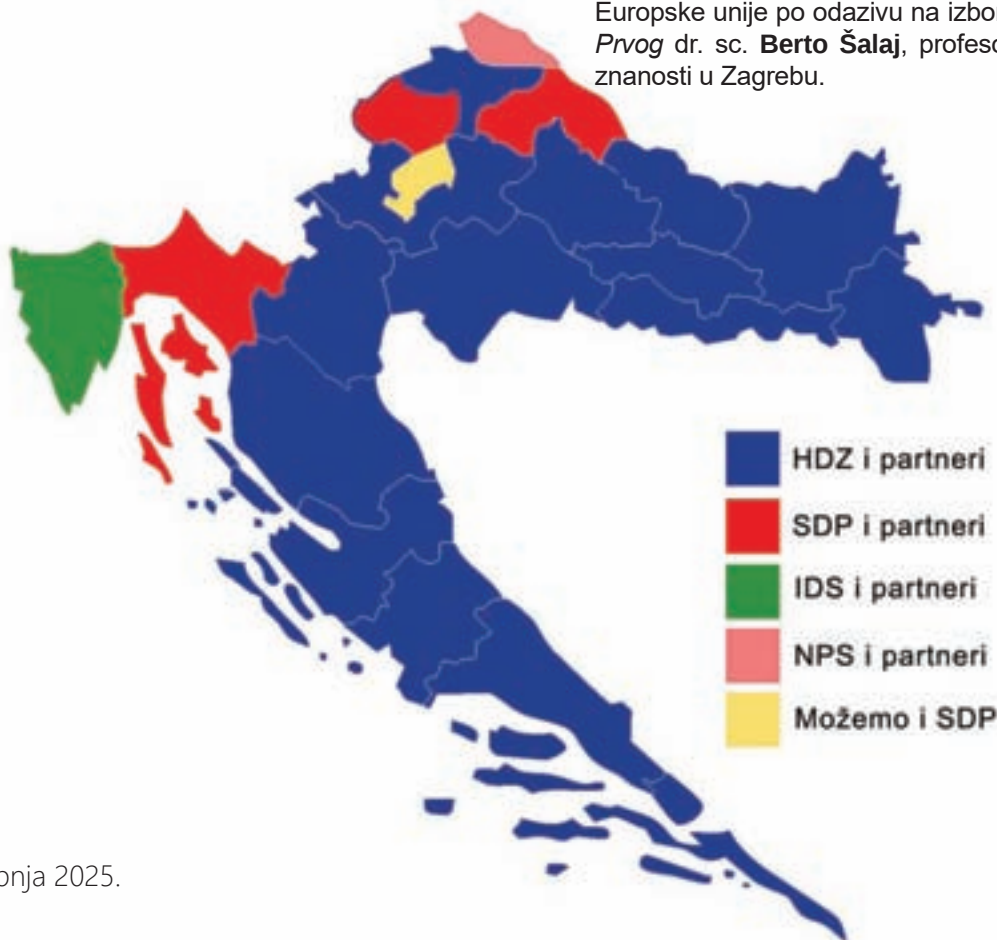
Gubitnik ovih lokalnih izbora je i Most, koji je utrku za gradonačelnika Metkovića, gdje je Most i nastao, izgubio već u prvom krugu. Izgubili su na izborima za župana u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Jedino gdje je Most mogao slaviti nakon ovih izbora je Sinj, koji će ponovno voditi **Miro Bulj**.

»Most je najveći udarac dobio kada je na prošlim izborima izgubio Metković, a sada se to i potvrdilo. Njima na naplatu sada dolazi nemogućnost suradnje s bilo kime«, ocijenio je u emisiji *U mreži Prvog* dr. sc. **Damir Jugo** sa Sveučilišta *Algebra Bernays*.

Odaziv na županijske izbore bio je 31, a na izbore za gradonačelnika 41 posto.

»Temeljni problem kojim se mi ne bavimo ili se njime bavimo prigodno je nepostojanje demokratske političke kulture. Velikim strankama u najvećoj mjeri odgovara da odaziv bude nizak kada naravno uspiju mobilizirati svoje lojalno biračko tijelo. Generalno, Hrvatska je na dnu Europske unije po odazivu na izbore«, kazao je *U mreži Prvog* dr. sc. **Berto Šalaj**, profesor Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu.

H. R.

U Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu obilježen Dan državnosti

Mirna, stabilna regija – strateški interes Hrvatske

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske hrvatski veleposlanik u Beogradu **Hidajet Bišćević** priredilo je 28. svibnja prijem za predstavnike diplomacije, gospodarskog, kulturnog i vjerskog života Srbije, predstavnike institucija hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i udruga.

»Na današnji dan obilježavamo 34 godine od osnutka Oružanih snaga Republike Hrvatske, 30. svibnja proslaviti ćemo 35 godina hrvatske državnosti. Riječ je o dvije obljetnice koje na mnogo načina simboliziraju sve izazove kroz koje je naša zemlja prošla u ova tri desetljeća. Vrijeme prolazi i ti izazovi moraju novim naraštajima biti pouka da sve što je ostvareno treba čuvati i nastaviti graditi. Posebno je to važno naglasiti u današnjim, ja bih čak rekao, strašnim vremenima – u današnjim političkim

okolnostima i nepredvidivoj budućnosti europskog i regionalnog poretka«, rekao je u svom obraćanju Bišćević.

On se osvrnuo i na stanje u regiji i susjedstvu i, kako je kazao, strateški interes Hrvatske je mirna, stabilna regija, »utemeljena na demokraciji i europskim vrijednostima«.

»S tim mislima otklanjamo bilo kakvu ideju, pa čak i opasnost, od povlačenja novih crta u ovom dijelu Europe. Kada je stvarana Hrvatska, međunarodne su okolnosti bile povoljne jer se tada pokušavao stvarati jedan kooperativni svijet – svijet suradnje i zajedništva. Danas živimo u svijetu konfrontacije, u takvom je svijetu teže ostvariti stabilnost, demokratske i europske vrijednosti. Ali nadam se da ćemo prevladati aktualne kontroverze u regiji«, kazao je Bišćević i čestitao svim prisutnima Dan državnosti.

Z. V.

Suradnja manjinskih institucija

U posjetu Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata 30. svibnja boravila je delegacija Nacionalnog vijeća albanske nacionalne manjine u Srbiji na čelu s predsjednikom **Enkelom Rexhepijem**.

V. d. ravnatelja **Josip Bako** predstavio je djelovanje i najveća postignuća ZKVH-a, kao i aktualne projekte, osobito u području znanosti. Također, Bako je istaknuo važnost komunikacije i razmjene iskustava između pripadnika nacionalnih manjina i njihovih institucija.

Predstavnici vijeća albanske manjine predstavili su svoja iskustva i poteškoće s kojima se suočavaju u svom radu odnosno na području ostvarivanja manjinskih prava

na obrazovanje na materinjem jeziku, nepostojanju profesionalnih manjinskih ustanova kulture te manjku stručnog kadra i drugih problema te su iskazali interes za načine ostvarivanja prava nacionalnih manjina na području AP Vojvodine, a posebno spram hrvatske manjine u Srbiji.

Posjet je ostvaren u sklopu projekta *Osnaživanje albanske omladine i unapređenje integracije u srpsko društvo*, koji provode *Građanske inicijative*, a financira Vlada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, kroz Fond za konflikt, stabilnost i sigurnost (CSSF).

Svečana primopredaja ključa Matice u Šidu

Oslonac, temelj, dom

»I šokačke i bunjevačke i srijemske matice, kao i ona u Banatu, imat će istu zadaću: da znamo gdje nam je dom, da rastemo gdje smo posijani i da osjetimo dobrodošlicu u svakom kutku naše zajednice. I ne samo mi, nego i svatko tko u nju dođe«, poručila je Jasna Vojnić

U Šidu je 1. lipnja svečano izvršena primopredaja ključa Matice u Šidu, koja je dana na korištenje HKD-u *Šid*. Ključ je predsjednici udruge **Zorica Šafarik** uručila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**. Matica u Šidu dio je trećeg kapitalnog projekta hrvatske Vlade za Hrvate u Srbiji »Sagradi mlin gdje je voda«, kojim se planira izgradnja i obnova sedam malih matice u sedam vojvođanskih mjesta. Šid je prvi koji je dobio svoju maticu. Svečanost su uveličali najmlađi članovi HKD-a *Šid*, koji su zajedno s Jasnom Vojnić simbolično pokrenuli mlin.

»Vlada Republike Hrvatske svesrdno je podržala našu ideju, a na nama je da to opravdamo. Ovdje će biti puno posla, ali ono što smo htjeli poručiti ovim mlinom jest da imate vodu. Okrenut ćemo ga, uručit ćemo vam ključ i kad god zapne sjetite se nas da smo tu i da guramo dalje. Neće biti lagano, ali će sigurno biti blagosloveno«, istaknula je Vojnić.

Vlastiti prostor za obljetnicu

Hrvatsko kulturno društvo *Šid* osnovano je 11. lipnja 2010. godine i ove godine slave 15. godišnjicu rada. Trenutno ima

oko 30 aktivnih članova uključenih u rad folklorne, tamburaške, recitatorske sekcije i Udruženje žena *Šokice*. Sve ove godine vježbali su i radili u prostorijama župe. Vremenom su se razvijali i rasli i bilo je potrebno više prostora.

»Zahvalni smo Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom nacionalnom vijeću za kupnju kuće. Ovaj prostor nam je od velikog značaja, kako za rad tako i za smještaj narodnih nošnji, instrumenata, slika i knjiga. Vjerujem i nadam se da će novi prostor biti poticaj i drugima da se priključe u rad naših sekcija. Zadovoljstvo mi je što mogu reći da već sada, osim pripadnika naše zajednice, imamo članove i drugih nacionalnosti. Vrata naše kuće bit će otvorena za sve, da se družimo, pjevamo i plešemo«, kazala je Zorica Šafarik.

gdje ima Hrvata. Tamo gdje je zajednica živa, gdje radi i nešto doprinosi, gdje nisu posustali i odustali. Osmislili smo da sedam malih matice napravimo u Podunavlju: Sonti, Somboru i Monoštoru, tri u Srijemu: Rumi, Petrovaradinu i Šidu i jednu u Banatu. Nadam se da će Matica u Šidu imati isti efekt kao Matica u Subotici i da će se napraviti u atraktivnom stilu koji će privući dosta mladih i novih članova. Kad imate jedan prostor gdje se možete okupljati i tu boraviti cijeli dan, sigurna sam da će tu doći ne samo pripadnici hrvatske zajednice, nego svi građani Šida i cijeloga Srijema. Hrvatska je prepoznala važnost ovog projekta jer zna da je važno

Svečanom uručanju ključa Matice u Šidu prisustvovali su i bivši predsjednici HKD-a *Šid*.

»Za nas je kupnja kuće povijesni događaj i jedan veliki korak naprijed zbog činjenice što imamo svoj prostor. U bliskoj budućnosti unutar kuće treba izgraditi veći prostor za održavanje manifestacija. Imamo obećanja od naših krovnihih institucija da će nam i dalje biti na raspolaganju. To nam daje nadu da nismo sami i da će nam biti lakše realizirati određene projekte«, kazao je bivši predsjednik šidske udruge **Josip Pavlović**.

Prva od sedam matice

Šid je prvo mjesto koje je dobilo Malu maticu. Za potrebe rada udruge kupljena je katnica.

»Prošle godine posjetili smo Šid. Imali smo ideju podržati inicijativu HKD-a *Šid* da dobiju vlastiti prostor. Ono što smo prije toga promišljali jest kako da ono što smo dobili s Maticom u Subotici preslikamo svugdje gdje ima Hrvata. Htjeli smo dobiti krovnu instituciju za tri naše ključne institucije: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU *Hrvatska riječ* i Hrvatsko nacionalno vijeće i da napravimo funkcionalni prostor. S Maticom u Subotici dobili smo puno više nego smo mogli očekivati. Matica je svaki dan puna djece, puna nade, a postala je magnet i za turiste. Razmišljali smo da bismo to isto željeli i u mjestima

imati oslonac, temelj, dom. I šokačke i bunjevačke i srijemske matice, kao i ona u Banatu, imat će istu zadaću: da znamo gdje nam je dom, da rastemo gdje smo posijani i da osjetimo dobrodošlicu u svakom kutku naše zajednice. I ne samo mi, nego i svatko tko u nju dođe«, kazala je Vojnić.

Proslavi su prisustvovali konzul savjetnik u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici **Zdravko Vincelj**, v. d. ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Josip Bako**, elektori i vijećnici HNV-a, svećenici Srijemske biskupije, gosti iz Petrovaradina i Rume, te članovi i prijatelji HKD-a *Šid*.

S. D.

U Šidu obilježena 125. obljetnica rođenja Stanislava Prepreka

Naslijeđe jednog života

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao je ove godine nekoliko programa kojima je obilježen 125. obljetnica rođenja **Stanislava Prepreka**. Treći program priređen je 1. lipnja u Šidu, gdje je 1900. godine rođen Stanislav Preprek, skladatelj, orgušljaš, zborovođa, književnik, kritičar.

Obilježavanje ove značajne obljetnice u Šidu treća je manifestacija ove godine u spomen na svestranog velikana hrvatske zajednice. Prva je bila u Petrovaradinu, gdje je Preprek sahranjen, zatim nastavljena u Novom Sadu, gdje je održana svečana akademija u crkvi Imena Marijinog, i treća u mjestu njegovog rođenja, u Šidu.

»Naša ustanova svake godine nastoji na dostojan način obilježiti značajne obljetnice svih onih osoba koje su na neki način doprinijele kulturi hrvatske zajednice u Srbiji; onih koji su ostavili trag u mjestima u kojima su živjeli ali i puno šire. Želja nam je obilježiti značajne obljetnice određenih događaja. Taj projekt zovemo 'Godine novog preporoda'. Rad na tome uključuje više aspekata, od toga da mi to redovito pratimo svake godine do toga da godinu dana ranije planiramo aktivnosti na tom području i uključujemo brojne suradnike«, kazao je v. d. ravnatelja ZKVH-a **Josip Bako** i osvrnuo se na Preprekov lik i djelo.

Stanislav Preprek bio je zborovođa, književnik, skladatelj, knjižničar i prevoditelj. Imao je široko obrazovanje, ali težak život.

»Zbog slabovidnosti bio je umirovljen u 48. godini života nakon čega je oslijepio. Ali to ga nije spriječilo da radi i stvara. Usprkos različitim životnim okolnostima, bio je aktivan, društveno angažiran i na taj se način nosio sa svim životnim poteškoćama. Njegove skladbe danas se proučavaju na muzičkim akademijama. Nakon njegove smrti tiskano je više od 300 njegovih pjesama koje su

objavljene u više različitih knjiga. On je čovjek koji je živio skromno, ali je iza sebe ostavio veliki trag«, kazao je Bako.

»Naš velikan je veliki jer, čak i kada je izgubio vid, nije se obeshrabrio i nije prestao stvarati. Naprotiv, slijedio je ono što je bilo veće od njega – smisao. Dječaci koji su mu tada pomagali postali su njegovi sljedbenici. Mogao je posustati, povući se, izgubiti priliku da njegovo djelo nastavi živjeti. Ali nije. I zato i danas živimo njegovu ostavštinu. Radujem se što smo se okupili jer je naš mlin pokrenut i oko ljudi kao što je bio Stanislav Preprek, koji svjedoče da, ako je nešto vrijedno i blagoslovljeno, sigurno će pronaći svoj put. Samo trebamo vjerovati, postojati, voljeti, zahvaljivati«, kazala je predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**.

O Prepreku kao učitelju, orguljašu, zborovođi, skladatelju, knjižničaru i prevoditelju te o njegovom izrazitom likovnom daru govorila je stručna suradnica ZKVH-a **Klara Dulić Ševčić**.

U kulturno-umjetničkom programu predstavili su se recitatorska sekcija HKD-a *Šid* i pjevački zbor HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina, koji je sljedbenik Hrvatskog pjevačkog zbora *Neven*, čiji je Preprek bio zborovođa. Zbor je izveo upravo Preprekove kompozicije.

»Naša poveznica s HKD-om *Šid* upravo je Stanislav Preprek. Rođen je u Šidu, a veći dio života proveo je u Petrovaradinu. Zahvalni smo muzičkom akademiku **Đuri Rajkoviću** koji je sva njegova djela sačuvao kako bismo mi danas kao HKPD *Jelačić* mogli baštiniti sve ono što je Preprek za svoga života uradio«, kazao je predsjednik petrovaradinske udruge **Mirko Turšić**.

S. D.

Maja Sever ostaje na čelu Europske federacije novinara

Hrvatska novinarka i predsjednica Sindikata novinara Hrvatske **Maja Sever** ponovo je izabrana za predsjednicu Europske federacije novinara. Ona je na izornoj skupštini Europske federacije novinara, koja je 3. lipnja održana u Budimpešti, od 148 ukupnih glasova, osvojila 138, dok je 10 delegata bilo uzdržano. Sever je bila jedina kandidatkinja za predsjednika.

U izjavi za *Autonomiju* Sever je navela da su među trogodišnjim planovima implementacija europskog zakonodavstva, rad s ljudima u kriznim područjima, a Srbija je jedno od njih. Među prioritetima je i rad na jačanju obrane javnih medijskih servisa.

»Sigurno ću nekoliko puta posjetiti Srbiju, ako me pušte preko granice«, dodala je Maja Sever.

Ona je u izjavi za Udruženje novinara Srbije (UNS) rekla da će i dalje raditi na tome da pomogne novinarima i novinarkama koji se u svakodnevnom radu suočavaju sa sve većim problemima – nesigurnim radnim uvjetima, političkim pristicima, prijetnjama i nesigurnošću.

Europska federacija novinara predstavlja 295.000 novinara kroz 73 novinarske organizacije iz 44 europske zemlje.

Z. V.

Ključne reforme u medijima i izbornom procesu

Europska komesarka za proširenje **Marta Kos** izjavila je u utorak, 3. lipnja, da je najbolji put za izlazak iz političke krize u Srbiji provođenje inkluzivnih reformi, posebno kada je riječ o medijima i izbornom procesu. Marta Kos je, obraćajući se Odboru za vanjske poslove Europskog parlamenta, rekla da je načinjen prvi korak, pokrenutom procedurom za izbor Regulatornog tijela za elektroničke medije (REM).

»Ali pravi napredak u Srbiji ovisi od vraćanja povjerenja javnosti i angažiranja svih zainteresiranih strana. Rekla

sam i predsjedniku **Vučiću** da njegov posjet Moskvi šalje pogrešan signal i komplicira naše napore da zagovarimo za Srbiju«, rekla je Kos.

Istakla je da su Crna Gora, Albanija, Ukrajina i Moldavija primjeri uspješnosti reformi. Još je dodala i da postoji realna šansa da članice EU postanu još jedna ili dvije zemlje tijekom ovog mandata.

»Želimo partnere koji će pridonijeti našoj sigurnosti i obrani kao što mi doprinosimo njihovima«, rekla je.

Da je trenutni moment za proširenje ozbiljan, pokazuje, kako je navela, činjenica da je u posljednjih šest mjeseci otvoreno više klastera nego u posljednjih pet godina.

»Skupa s članicama, Europska komisija iznalazi načine da se uprosti procedura prijema kako bi bilo spriječeno da bilateralna pitanja ometaju proširenje u ovom veoma osjetljivom geopolitičkom kontekstu«, rekla je Marta Kos.

(Beta)

Izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji

Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini **Stećak** i Hrvatska matica iseljenika u suradnji s Gradom Tomislavgradom, KIC-

om Tomislavgrad i Biogradom na Moru organiziraju dvanaestu po redu Reviju tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske koja se održava od 30. lipnja do 6. srpnja u Tomislavgradu, BiH.

Detaljne informacije o prijavama, koje su otvorene do 9. lipnja, dostupne su na internetskoj stranici HMI-ja: www.matis.hr.

Cilj ovoga programa jest susret i povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta u svrhu promicanja zajedničke tradicijske kulture. Na reviji redovito sudjeluju i Hrvatice iz Srbije.

Međusobne optužbe unutar DSHV-a

Sukobi se ne smiruju nego dobijaju na intenzitetu

U Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini, sudeći prema objavama na društvenim mrežama, te ponekom priopćenju koje je stiglo u redakciju Hrvatske riječi, sukobi se ne smiruju već i dobijaju na intenzitetu

Od prošle srijede do danas uslijedio je niz objava predsjednika stranke **Tomislava Žigmanova**, odnosno Ureda DSHV-a, te jedan odgovor zamjenika stranke **Gorana Kaurića** koji govori u ime dijela vijećnika koji su napustili sjednicu Vijeća DSHV-a 12. ožujka i zatim sazvali svoju sjednicu vijeća 29. travnja u HKC-u *Bunjevačko kolo* te raspisali unutarstranačke izbore. Od tada traju osnivanja, reosnivanja i dijeljenja pojedinih mjesnih organizacija u organizaciji predsjednika DSHV-a s jedne strane i suprotstavljene frakcije s neformalnim liderom Kaurićem s druge.

Rasprava o promjeni brave i gluhim telefonima

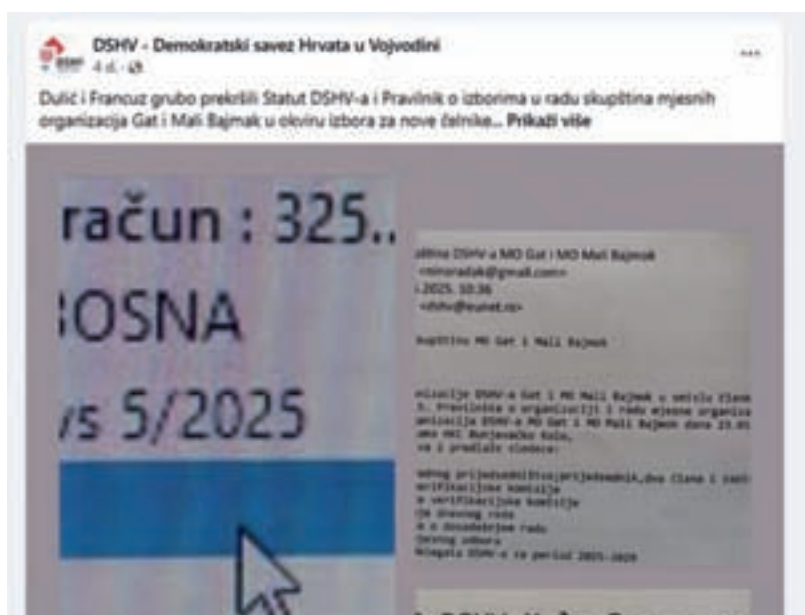
Na Facebook stranici DSHV-a 26. svibnja objavljen je tekst kojim se demantiraju informacije koje je u javnost iznio Kaurić da je Ured DSHV-a bio zatvoren dva dana, da su namjerno promijenjene brave te kako se nitko namjerno dva dana nije javljao na telefon. U tekstu se navodi kako je brava promijenjena zbog toga što je **Ninoslav Radak** slomio ključ u njoj. Nadalje se navodi kako nije točno da je Ured DSHV-a bio zatvoren, te da se na telefon dva dana nitko nije javljao zbog toga jer je netko na njemu namjerno isključio zvuk.

Nadalje se navodi kako je »na Veliku srijedu, 16. travnja, kada je Ured DSHV-a, osim Ninoslava Radaka, posjetio i predsjednik Mladeži DSHV-a **Marin Piuković**, očitovavši isto začudno interes je li zaprimljen zahtjev za izvanrednu sjednicu Vijeća DSHV-a, što je naravno učinjeno odmah nakon što je promijenjena brava te se ušlo u prostorije još 14. travnja. No, to nije bilo sve! Istoga dana netko je u Uredu isključio zvuk na fiksnom telefonu, a istovremeno su se počele širiti, planski očito ranije pripremljene glasine da se na telefon u DSHV-u danima nitko ne javlja«. Osim toga, gospođa **Jaramazović** bila je tih dana »opterećena poslovima oko revizorskog izvješća i naravno da je u određenim trenucima bila odsutna, tj. bila je kod knjigovođe ili u uredu revizora koji nadgledaju poslovanje i rad DSHV-a«.

DSHV: Gat i Mali Bajmak problematični

U objavi DSHV-a od 1. svibnja su pak **Slaven Dulić** i **Nataša Francuz** optuženi da su »grubo prekršili Statut DSHV-a i Pravilnik o izborima u radu skupština mjesnih organizacija Gat i Mali Bajmak u okviru izbora za nove čelnike«.

Među ostalim, navodi se kako se u pozivu za održavanje Skupštine radi o dvije MO DSHV-a, a dnevni red se odnosi na jednu MO, a prema istome u radu bi se trebalo raspravljati o planu rada treće MO – one u Maloj Bosni. »Sve ove primjedbe, istina više formalne naravi, ostavljaju i više nego gorki dojam na 'šljampavost' u pripremi i organizaciji održavanja najvišeg tijela upravljanja svake od 47 mjesnih organizacija DSHV-a – Skupštine, u

čijem radu treba sudjelovati svekoliko članstvo MO«, stoji u objavi DSHV-a.

Navodi se i kako je Ured DSHV-a upoznat s ovim planiranim aktivnostima na sam dan održavanja Skupštine, da nitko iz Ureda nije upoznat s načinom na koje je pozivano članstvo spomenutih MO, te da su utvrdili kako pojedini članovi Odbora ovih mjesnih organizacija nisu

dobili nikakav poziv. Tvrdi se i kako prema poslanom zapisniku nije bilo dovoljno prisutnih članova iz ovih MO, te kako oni koji su bili nazočni nisu plaćali članarinu »pa stoga nitko nije mogao biti biran niti birati«. Također se navodi kako je Odluka o spajanju dviju MO organizacija protivna Statutu DSHV-a, jer o tome odlučuje isključivo Vijeće stranke, da nisu dobro izabrani ni izaslanici i kako je bilo i drugih formalnih i jezičnih grešaka.

Zaključuje se kako je »upitan ne samo legitimitet ove Skupštine nego i njezina legalnost, tako da se sve odluke koje su donijete protivno odredbama Statuta – a njih kao što se vidi nije mali broj, moraju smatrati ništetnima«.

Kaurić: Predsjednik izgubio legitimitet

Zamjenik predsjednika DSHV-a Goran Kaurić uputio je priopćenje koje je 1. lipnja objavljeno na Facebook stranici NIU *Hrvatska riječ*. U priopćenju se navodi kako »iza priopćenja koje je objavljeno 30. svibnja s potpisom

‘Ured DSHV-a’ na nalogu DSHV-a na Facebooku stoji predsjednik DSHV-a koji je do kraja izgubio legitimitet da obavlja tu stranačku dužnost«.

»Pokazatelj toga je činjenica da ne uspijeva sazvati niti jednu sjednicu niti Vijeće niti Predsjedništvo, budući da mjesecima nema kvorum«, stoji u objavi.

Ponovo se navodi kako je »taj čovjek dao promijeniti brave na ulazu u središte stranke, uskratio je pravo suradnicima koji su do prije mjesec dana godinama uređivali naloge na socijalnim mrežama i internetsku stranicu DSHV-a da to i dalje čine, uskratio je pravo korištenja službenih mobitela članovima vodstva stranke koji se kritički osvrću na njegov rad, a sada o svojoj novoj dužnosti u tijelima vlasti sam pregovara u ime cijele stranke«.

U priopćenju Kaurić zaključuje kako je riječ o poteziima »koji ukazuju na očaj i čiji je cilj pokušaj da se politički angažman ogadi članovima naše stranke, Hrvatima u Vojvodini općenito«, te poziva »članice i članove DSHV-a da ne nasjedaju na ove i druge trikove, nego da puni ponosa i pozitivnog ozračja djeluju u korist svo-

je stranke i zajednice i pripremaju se za našu izbornu Skupštinu«.

Žigmanov: Blokiranje botova

Na stranici DSHV-a je 2. lipnja objavljeno novo priopćenje kojeg potpisuje Žigmanov i u kojem se navodi kako su »iz razloga uvođenja ‘higijene’ u javni prostor hrvatske zajednice, na službenim nalogima DSHV-a blokirani profili s lažnim identitetima, tzv. botovi«.

U priopćenju se navodi kako je početkom godine »počelo intenziviranje procesa političke delegitimacije« DSHV-a i Žigmanova kao prvog čovjeka stranke, da su »proces organizirani i upravljani iz nekoliko središta moći« i imaju »različite aktivnosti – od, najčešće, besmislenoga ukazivanja na štetnost odgovorne politike koju vodimo, preko, istina, dosta uspješnog podrivanja suradničkih odnosa s tijelima vlasti i izvana organizirane pobune u DSHV-u, pa do, vrlo čestog, svođenja prostora javnosti u hrvatskoj zajednici na propagandističko sredstvo radi ostvarenja gore navedenih ciljeva«.

Žigmanov tvrdi kako u ovome »glavnu i nečasniju ulogu imaju službeni nalozi na društvenim mrežama Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* – osobito na Facebooku i Instagramu«, koji su, kako navodi, »oduzeti Uredništvu istomišljenika«.

Nadalje tvrdi kako je došlo do »suspenzije osnovnih pravila novinarske profesije« kroz neobjavljivanje aktivnosti, priopćenja i stavova iznesenih u javnost DSHV-a« i da se pruža »ekstremna podrška jednoj od strana u frakcijskim napetostima u DSHV-u«.

Na koncu priopćenja Žigmanov je objavio svoju odluku da se radi uvođenja »higijene« barem u dio na službenim nalogima DSHV-a blokiraju botovi Liza Tonković, Darko Pečatov, Petar Andrašić, Slaven Tkanović, Antonija Skenderović,

Remija Kokić, Đurđica Antonijević i Franjo Peić.

Zloupotreba identiteta?

U posljednjoj dostupnoj objavi, prije zaključenja lista objavljeno je 4. lipnja priopćenje Ureda DSHV-a u kojemu se organizatori, to jest dio članova i vijećnika DSHV-a koji su održali »sastanak u HKC *Bunjevačko kolo*«, optužuju da su »najgrublje zloupotrebili identitet jedne osobe«, odnosno da se u »zapisniku dostavljenom Uredu DSHV-a, koji je nepotpisan (sic!), spominje i ime i prezime jedne osobe za koju se, po mnogo čemu sudeći, neistinito tvrdi da je bila nazočna«.

Ured DSHV-a poziva sve članove i simpatizere da s njima podijele svoje spoznaje o navedenom sastanku jer je, kako tvrde, na djelu »neviđena spremnost nekih ljudi da se, očito, s bezočnom prevaram, koja počiva na lažnom predstavljanju, osigura određen sadržaj političke volje i ishoduju prateće odluke«.

H. R.

Dr. sc. Ljubica Đorđević, viša istraživačica u Europskom centru za manjinska pitanja

Intervju vodila: Jasminka Dulić

Nije sve u izmjeni zakona!

*Postoji prijedlog da radna grupa koja je formirana za pripremu Akcijskog plana nastavi raditi i kada se plan usvoji i da tada bude radna grupa za praćenje primjene Akcijskog plana * U različitim državama su uglavnom svi jako ponosni, što se tiče vlasti, na svoj sustav manjinske zaštite. Kažu kako oni imaju odličan sustav koji nitko drugi nema, a kad pitate manjine ili malo zagrebete, onda je to druga stvar * Manjinska pitanja ne treba svesti na to da se samo manjine bave pitanjima manjina*

Dr. sc. Ljubica Đorđević je viša istraživačica i voditeljica klastera Pravosuđe i upravljanje u Europskom centru za manjinska pitanja (ECMI) u Flensburgu. Kao ustavna pravnik, njezini glavni istraživački interesi usmjereni su na europske i nacionalne pravne okvire, provedbu prava manjina, pokazatelje i etničke podatke, institucionalne okvire, kao i prava manjinskih jezika.

Povodom završetka dvoipolgodisnjeg projekta »Zaštita manjina u procesu pristupanja EU« u Beogradu je 26. svibnja održana konferencija »Ostvarivanje prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina u Srbiji: Izazovi i mogućnosti za unapređenje politika i praksi« na kojoj su predstavljeni ključni nalazi i preporuke proizašle iz projekta, kao i mogućnosti za dalje institucionalno jačanje mehanizama za zaštitu prava nacionalnih manjina. Tom prigodom s dr. sc. Đorđević razgovarali smo o aktualnom stanju u pogledu ostvarivanja prava manjina u Srbiji.

► **U procesu pristupanja Srbije Europskoj uniji, zaštita prava nacionalnih manjina ostaje jedno od ključnih pitanja, kao dio šireg okvira političkih kriterija iz**

Poglavlja 23. Iako Srbija posjeduje opsežan pravni okvir u ovom području, brojni izazovi i dalje postoje, kako u pogledu dosljedne i koherentne manjinske politike, tako i u provođenju konkretnih mjera za primjenu propisa, posebno na lokalnoj razini, navodi se u projektu ECMI-ja koji se ove godine završava. Koji su to izazovi i što je bio osnovni cilj projekta?

Projekt pod nazivom »Zaštita manjina u procesu pristupanja EU« zajednički smo od siječnja 2023. provodili Europski centar za manjinska pitanja i Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, u suradnji s Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, kao dio šireg programa »Podrška jačanju vladavine prava u Republici Srbiji«. Zajednički su ga financirali Europska unija i njemačko Savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i suradnju. Projekt traje do lipnja ove godine i kroz njega smo pružali podršku Srbiji, konkretno Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i drugim akterima u manjinskoj zaštiti u pogledu ispunjavanja pristupnih mjerila iz Poglavlja 23. Projekt je

više bio usmjeren na jačanje institucionalnih kapaciteta iako smo svjesni značaja podrške civilnom društvu, tako da je ovaj konkretan projekt bio usmjeren na podršku prije svega službenim institucijama.

► Što je sve rađeno u projektu?

Ministarstvo nam je bilo glavni korisnik projekta u skladu s pripremnim razgovorima s njima 2022. godine, kada smo utvrdili četiri tematske cjeline projekta: Izrada metodologije za izvještavanje o primjeni Akcijskog plana; Jačanje kapaciteta Savjeta za međunarodne odnose; Jačanje kapaciteta zaposlenih u javnoj upravi u pogledu zaštite nacionalnih manjina i Jačanje kapaciteta nacionalnih vijeća. Pri tome je zanimljivo, jer govori o dinamici u Srbiji, da kada smo radili pripreme razgovore bila je jedna ministrica za ljudska i manjinska prava, kada smo provodili projekt bio je drugi ministar a sada završavamo projekt s trećim ministrom. Znači, za dvije i pol godine promijenila su se tri ministra, pa ne znam koliko je ono što smo dogovorili s jednim ministrom 2022. aktualno ministru iz 2025. godine. Ali to je ipak neki kurs koji nema veze s politikom kao takvom već s temama koje smo smatrali važnim za jačanje kapaciteta.

► **Projekt je imao za cilj podržati unaprjeđenje kapaciteta za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, s fokusom na razvijanje sustava izvještavanja za praćenje primjene Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina a do danas Akcijskog plana nema. Zašto se kasni s time?**

Da, kasni se dosta. Mi smo pripremu projekta počeli 2022. godine s idejom da će 2023. biti usvojen Akcijski plan i da onda mi, tijekom projekta 2023. godine, pripremimo metodologiju za izvještavanje kako bismo podržali primjenu akcijskog plana izvještavanjem o njemu. Evo, mi smo sada u 2025., a Akcijski plan još ni danas nije usvojen što je i nama na projektu stvaralo probleme jer smo morali mijenjati neke stvari čekajući da se Akcijski plan usvoji.

► Je li on izrađen? Zašto to toliko dugo traje?

Imali smo situaciju da je bio jedan nacrt, pa su onda pravljene izmjene, ali se zatim dugo ništa nije događalo. Bilo je pomaka početkom ove godine da je konačno sazvana radna grupa za izradu Akcijskog plana i mi smo sudjelovali na dva sastanka kao ekspertni tim. Izradu Akcijskog plana podržava Savjet Europe, njihov ured u Beogradu. Tako da je održan sastanak, ali to nekako vrlo sporo ide. Što je u pitanju, stvarno ne znam. S jedne strane, nisam pristalica toga da se zbrda-zdola donosi nekakav plan samo da bi se štikliralo da je donesen a da onda bude neupotrebljiv. Nisam za to. Ali, s druge strane, ovo odugovlačenje, bez objašnjenja razloga, može ukazivati na to da manjinska pitanja ne predstavljaju prioritet. I ona ne moraju biti neizostavno prioritet, zna se koji su prioriteti: financije, ekonomija, socijalna pitanja. Ipak, jedan bitan segment u ovoj vladi je i zaštita manjina i u tom smislu može se shvatiti ne samo kao neozbiljno, već i kao neki signal da to i nije važno, i u tom smislu sam onda i kritična prema tome.

► **Rečeno je na konferenciji u Beogradu da će dio Akcijskog plana biti i mijenjanje zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.**

Ja to sada prvi put čujem. To u okviru projekta nije bilo obuhvaćeno nekom našom aktivnošću. To nije bilo u našem fokusu, već samo jačanje kapaciteta nacionalnih vijeća preko tri treninga koje smo uradili. Utvrđeno je na treninzima da se ljudi stalno mijenjaju u nacionalnim vijećima, što je u redu, ali s druge strane postoji potreba za profesionalizacijom, da imaju makar jednog ili dvoje zaposlenih koji imaju stručno znanje za svakodnevno funkcioniranje takvog tijela kao što je nacionalno vijeće. Što se tiče promjene zakona, naravno da se zakonskim promjenama može promijeniti sustav. Ali ja sama imam dozu rezerve da predstavljamo kao rješenje problema promjenu zakona i onda se na tome stane i kaže se »evo, promijenili smo zakon«. Ali što je s primjenom? Mislim da nove izmjene zakona neće donijeti nešto silno drugačije ako ne promijenimo odnos prema primjeni zakona i primjeni novih politika.

► U čemu je suština metodologije izvještavanja o Akcijskom planu?

Imali smo strane eksperte, prije svega **Massima Murattija**, eksperta za izradu metodologije izvještavanja za Akcijski plan i utvrdili smo da u procesu izvještavanja najveći teret ima Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i da svi izvještaji dolaze na njihov stol, a da često imaju problema i da dođu do tih izvještaja, naročito na lokalnu. Shvatili smo da druge institucije, a koje su nositelji aktivnosti koje su odgovorne za ostvarivanje ciljeva iz Akcijskog plana, u tom procesu izvještavanja uopće ne sudjeluju. Pa tako, ako imate na primjer neku mjeru vezanu za obrazovanje, onda se o tim mjerama izvještava prema Ministarstvu za ljudska prava, a Ministarstvo obrazovanja o tome nema pojma. Sada je prijedlog da se izvještavanje učini dvostupanjskim: da Ministarstvo za ljudska i manjinska prava ima koordinacijsku ulogu i vodi cijeli proces izvještavanja, ali da se uključe i tijela i institucije koje sudjeluju i u samoj implementaciji mjera. Drugim riječima, da i oni budu uključena instanca kojoj će se podnositi izvještaji, da oni to onda sređuju za svoje poglavlje Akcijskog plana i onda šalju Ministarstvu za ljudska i manjinska prava. U onim segmentima gdje je Ministarstvo za manjinska prava nositelj aktivnosti, onda oni koji je provode izvještavaju na prvom nivou a Ministarstvo može imati neku jedinicu za izvještavanje koja bi imala koordinacijsku ulogu. Postoji prijedlog i da radna grupa koja je formirana za pripremu Akcijskog plana nastavi raditi i kada se plan usvoji i da tada bude radna grupa za praćenje primjene Akcijskog plana. Jednostavno, Savjet za nacionalne manjine, koji ima ulogu pratiti primjenu Akcijskog plana, ne sastaje se često, a i to je jedno političko tijelo u kojem sjede predsjednici nacionalnih vijeća, ministri i državni tajnici, koji kada se sastanu rješavaju neka goruća manjinska pitanja na dnevnom redu i ne bave se operativno Akcijskim planom. I zato je važan prijedlog da radna grupa ne prestane s radom s usvajanjem Akcijskog plana već da postane grupa za praćenje njegovog provođenja.

► **Čuli smo na konferenciji i mišljenja da status nacionalnomanjinskih vijeća nije do kraja riješen i definiran. Što su ta tijela, jesu li državna tijela, ili su samo organizacije, udruge...?**

Oni su nešto između! Zakon ih definira kao tijela na koja su prenesena javna ovlaštenja, jesu neki vid autonomije, jer kao što možete prenijeti ovlaštenja na sveučilišta, na javne službe, Crkvu ili vjerske zajednice, tako država prenosi ovlaštenja i na nacionalna vijeća. Ali pravo je pitanje ovlaštenja koja su prenesena, kakva je kvaliteta tih ovlaštenja i imaju li zaista neku vlast u smislu zaista prave samouprave? Njihovo osnaživanje je također bitno iz aspekta načina na koji vrše ta ovlaštenja. Kao što smo čuli, neka od njih se zaista svedu na KUD-ove, uvjetno rečeno. U kojoj mjeri predstoji neko zakonsko reguliranje njihovog statusa i kakav bi bio status, ne znam. Nemam uvid u prijedloge kako bi se pravno regulirao njihov status i što bi to pridonijelo jer sam skeptična prema pravnom reguliranju koje ostaje samo mrtvo slovo na papiru.

► **U kojoj mjeri ste se bavili pitanjem političke participacije manjina?**

U ovome projektu se nismo bavili političkom participacijom ako pod time podrazumijevamo participaciju u predstavničkim tijelima. Jednim malim segmentom smo se indirektno bavili i participacijom, ali participacijom u javnoj upravi i javnim službama. Jedan od okruglih stolova koje smo organizirali odnosio se na prikupljanje podataka o zastupljenosti pripadnika manjina u javnoj upravi, u sudstvu i različitim nivoima uprave, jer je to također jedna slaba točka u našem sustavu. Naime, Ustav prepoznaje obvezu države da vodi računa o adekvatnoj zastupljenosti nacionalnih manjina razmjerno demografskoj snazi, pri čemu nemamo razvijen sustav praćenja njihove zastupljenosti. To već dosta dugo traje. Neke institucije prikupljaju te podatke, nešto se prikuplja u Vojvodini, uspostavljen je sustav za prikupljanje i postoji i služba za upravljanje kadrova koja se time treba baviti pri Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave. Prikupljaju se podaci, ali nema nacionalne pripadnosti i postavlja se pitanje kako ih prikupljati, jer se radi o posebno osjetljivim podacima koji su pod zaštitom. To je jedna tema kojom se država treba pozabaviti, jer ima različitih iskustava, i ovakvih i onakvih. Ima država koje ih ne prikupljaju jer je to tabu, a ima i različitih sustava poput Bolzana gdje se vodi evidencija o jezičnoj pripadnosti, ili Irska i Velika Britanija imaju prikupljanje, neke skandinavske zemlje imaju, neke ne. Tako da postoje iskustva o tome i ne bismo mi tu izmišljali toplu vodu. Naravno ima i nekih manipulacija pa se uđe u etnobiznis. Zastupljenost u državnoj upravi ne treba shvatiti mehanički, čisto matematički, niti politički, što ima u nekim državama u okruženju. Onda se ljudi koji su određene nacionalne pripadnosti zapošljavaju kako bi se ispunila kvota, a u stvari ništa ne rade. I samo su na platnom spisku ili i nisu kako bi se ispunila kvota. Ideja je da to ne treba služiti samo ispunjavanju forme nego zaista odslikavanju raznolikosti društva ili države. Također se to odnosi i na davanje glasa grupama koje nisu zastupljene jer to onda utječe i na bolju kvalitetu rada uprave i odgovaranje na različite potrebe različitih društvenih grupa i onda je to opravdano.

► **Grupa eksperata započela je rad na komparativnoj analizi i predlaganju odgovarajućeg modela zastupljenosti manjina i u Srbiji. Dokle se s time stiglo?**

Ima različitih modela. U Hrvatskoj imate garantirana mjesta, u Rumunjskoj također 18 ili 19 manjina mogu ući u parlament po nekom preferencijalnom tretmanu, gdje se manjinske organizacije natječu u izbornom procesu. Imate spušteni prirodni prag u Njemačkoj, kao što i kod nas imamo neki takav model. Različiti modeli dakle postoje, a kod nas je problem, kada govorite o modelu, da netko može reći vrlo je liberalan i pozitivan i afirmativan, ali s druge strane njegovi efekti su diskutabilni budući da

Istraživanja orijentirana na praksu i politiku

ECMI se nalazi u njemačko-danskom graničnom području, u povijesnoj zgradi u središtu Flensburga. Provodi istraživanje orijentirano na praksu i politiku, pruža informacije i dokumentaciju te nudi savjetodavne usluge u vezi s odnosima manjina i većine u Europi. Ovaj su centar 1996. godine osnovale vlade Danske, Njemačke i Schleswig-Holsteina. To je neovisna i interdisciplinarna institucija koja se oslanja na međunarodno temeljno osoblje, nadopunjeno brojnim nerezidentnim višim znanstvenim suradnicima iz cijele Europe i šire. Svrha aktivnosti ECMI-ja je »poboljšanje situacije europskih manjina kroz podizanje svijesti o pravima manjina i manjinskim pitanjima među svim relevantnim akterima«, kroz pružanje novih znanja i alata. Oslanjajući se na sinergiju između standarda, istraživanja i djelovanja ECMI je vodeća europska institucija za provedbu plana za zaštitu i osnaživanje manjina. Centar održava aktivne odnose s drugim akademskim institucijama i nevladinim organizacijama koje se bave rješavanjem sukoba i međuetničkim odnosima te sudjeluje u projektima suradnje u tim područjima.

samo veće manjine ulaze u parlament. Postavlja se pitanje kako pronaći model prema kojemu i ove manje manjine mogu biti zastupljene u parlamentu, jer godinama vi u parlamentu imate Mađare, Bošnjake, Albance, Rome tu i tamo, zavisi od izbornog ciklusa, a male manjine su u parlamentu nevidljive. Postavlja se pitanje može li se to modifikacijom izbornog sustava, recimo promjenama izbornih jedinica, ili kombiniranim proporcionalnim ili većinskim sustavom, riješiti. Postoje različiti modeli koje treba ispitati i o tome otvoriti dijalog. To je nešto što smo se i ovdje trudili prenijeti da treba otvoriti dijalog i o onim pitanjima koja su možda šakaljiva ili o kojima vlast i različiti akteri imaju različite stavove. Treba razgovarati o

tome kako ih treba rješavati, a ne gurati ih pod tepih i govoriti kako mi imamo najbolji sustav zaštite manjina. To je također nešto s čime se susrećem često jer ECMI radi komparativno, i u različitim državama su uglavnom svi jako ponosni, što se tiče vlasti, na svoj sustav manjinske zaštite. Kažu kako oni imaju odličan sustav koji nitko drugi nema, a kad pitate manjine ili malo zagrebeti, onda je to druga stvar. Mislim da treba izići iz te zone komfora i ne pričati kako je sve idealno nego probleme treba rješavati. Pri čemu treba biti svjestan da nema idealnog rješenja. Svako rješenje ima neke mane, ali treba doći do najmanje lošeg rješenja koje u danom kontekstu radi. Ali ako ovaj naš sustav stvarno ne radi, budući da manje manjine nisu vidljive i nemaju glas u parlamentu, na rješenju za to pitanje treba raditi.

► **I sami ste rekli kako nije sve u donošenju zakona, da položaj manjina ovisi o primjeni tih zakona, ali i o klimi koja vlada u društvu. Kakvi su stavovi većinskog naroda, kakav je odnos medija prema manjinama? Na skupovima o manjinama ili treninzima često se radi s pripadnicima manjina ali kako raditi s pripadnicima većinskog naroda?**

To je nešto s čime se mi koji smo u manjinskoj priči susrećemo. Često na ovakvim skupovima lamentiramo, a to su ljudi koji se znaju i manje-više su istomišljenici. Kako izići iz tog okvira i zaista doprijeti ne samo do donositelja odluka već senzibilizirati i širu javnost za manjinska pitanja, ostaje otvoreno pitanje. Mi uglavnom radimo s donositeljima odluka, i s jedne strane je pozitivno što i predstavnike ministarstva i državnog tajnika čine u dva navrata pripadnici manjina. To jeste pozitivno s jedne strane, ali s druge strane manjinska pitanja ne treba svesti na to da se samo manjine bave pitanjima manjina, nego je bitno da postoji jedna društvena klima u kojoj postoji komunikacija, prihvaćenost, solidarnost između

pripadnika većine i manjina. U tom smislu i javni diskurs i javni govor je veoma važan i nešto na čemu se mora raditi jer u Srbiji je općenito on postao jako agresivan, nabijen tenzijom, vrlo napet diskurs i generalno nije dobar za društvene odnose. Prije svega, tu odgovornost imaju nositelji javnih dužnosti i po mom mišljenju mora biti mnogo drugačiji način javne komunikacije – mekši, pomirljiviji. S druge strane, postoje ti neki elementi koji se mogu dogoditi u političkom žaru, ali ne bi smjelo biti izazivanja i targetiranja određenih etničkih grupa, bilo Hrvata, Albanaca i svih drugih. Zaista nam treba jedno poliranje društvenog diskursa. Postoje i na nižim nivoima incidenti i govor mržnje, što je na žalost i u Europi općenito u porastu, ali se postavlja pitanje koliko je na visokom nivou. I država se također time treba baviti pravnim instrumentima, kroz policiju, tužiteljstvo, sudstvo. Treba se bez kompromisa boriti protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, jer tako ne možemo stvarati kontekst za interkulturalnu komunikaciju. I moramo u tome smislu raditi na generalnom jačanju demokratskih kapaciteta i demokratskih sloboda.

► **U tome su i mediji vrlo bitni, jer je maltene postalo uobičajeno da se o Hrvatima govori kao o ustašama kako kome padne na um. To je maltene postalo normalno.**

Ali ne smije postati uobičajeno, ne smije postati normalno. Mora se sankcionirati. Osobito da to ne može reći netko tko ima visoku funkciju, a imali smo situaciju da se jedan ministar tako izjašnjava. To je stvarno neprihvatljivo, a onda jednostavno takve incidente treba sankcionirati jer su bitni. Ima, s druge

strane, onih koji govore da nisu samo sankcije bitne već treba dobrim i pozitivnim primjerom takav način komunikacije izbaciti iz javnog diskursa.

► **Kako i kada do toga može doći?**

Ja bih voljela da to dođe što prije, ali s obzirom na situaciju u Srbiji i Europi stvarno ne znam. Ali ono što mi možemo svatko za sebe uraditi je da imamo tu odgovornost i da na svakom mjestu komuniciramo na način da, s jedne strane ne saučestvujemo u tome, ali s druge strane da se borimo protiv toga i ističemo negativne posljedice toga i pozitivne primjere međuetničke suradnje i dobrobiti. Svi mi imamo odgovornost tog nekog kontratega, a ne samo da upućujemo kritike. Interkulturalnu agendu trebamo snažnije iznositi i ne povlačiti se pred tim agresivnijim govorom, koji mislim da je u manjini, ali zato što je glasniji i agresivniji djeluje da je većinski. Poslije svih treninga u različitim dijelovima Srbije imam dojam da su ljudi otvoreni prema pripadnicima različitih zajednica i nisam osobno imala iskustvo netrpeljivosti.

Ljubica Kolarić Dumić, Kukujevacanka u Rijeci

Učiteljica i pjesnikinja

Naša je sugovornica veliki dio svog života posvetila djeci, radeći u prosvjeti ali i kroz književno stvaralaštvo, gdje su se njezine pjesme našle u udžbenicima i čitankama. A rodni Kukujevci u Srijemu, kao i djetinjstvo provedeno u tom selu, i danas žive u njoj

Redovitijim čitateljima našeg tjednika hrvatska književnica **Ljubica Kolarić Dumić**, podrijetlom iz Srijema, točnije Kukujevaca, vjerojatno nije nepoznanica. Iako već više od šest desetljeća živi i radi u Rijeci, sjećanjima ali i dijelom svojega stvaralaštva ostala je vezana uz rodni kraj.

Rođena je 1942. godine. Osnovnu školu završila je u rodnom mjestu, a gimnaziju u Vinkovcima. Od 1963. živi u Rijeci gdje je, uz rad, završila studij hrvatskoga jezika i zemljopisa 1967. na Pedagoškoj akademiji. Cijeli radni vijek, nepune 44 godine, provela je u prosvjeti. Od 1961. bila je učiteljica u Privlaci (kraj Vinkovaca), Biogradu te odgojiteljica u Iki, a od 1965. do umirovljenja 2005. nastavnica u Rijeci (četiri desetljeća u istoj školi). Govore-

ći o radu u prosvjeti, ističe i kako se cijeli život obrazovala kao i da su njezini učenici godinama nagrađivani na mnogim natjecanjima.

Djetinjstvo u Srijemu

Kako kaže, djetinjstvo »živi u njoj«, a Kukujevci, iz kojih je praktički otišla s 14 godina, njezina su »čežnja i neutješna bol«.

»Sve je sa mnom, svaki trenutak nosim kao naramak sijena. Od pretnog rastanka s roditeljima i odlaska u nepoznato kad sam kao djevojčica krenula u vinkovačku gimnaziju i cijeli život ni jednoga trenutka taj naramak nisam mogla odbaciti i bar malo olakšati patnju. Naramak je postajao sve teži i teži, a srce je uvijek vuklo tamo. Kući! Mojim roditeljima, prerano preminuloj majci, strogom, ali pravednom ocu, a imala sam *najdobriju* baku na svijetu, kako sam napisala u priči *Oči moje bake*. Brata i sestru silno sam voljela, oboje su bili stariji od mene, a brat je bio moj uzor i zaštitnik cijeloga života. Završio je geodeziju i pomogao roditeljima da se i ja mogu školovati«, priča ona.

Kako dodaje, život na selu bio je težak, ali ima neprocjenjive vrijednosti.

»Majka je bila prava umjetnica, šivala nam je odjeću, vezla, plela i izrađivala svečane stolnjake i posteljinu. Ti su radovi bili prava umjetnička djela, neke čuvam kao najveće dragocjenosti.

Otac je uzgajao razno voće, od prvih trešanja u proljeće do kasnih jesenskih plodova. Imali smo veliki vinograd na Fruškoj gori, a berba grožđa je za nas djecu bila poseban događaj. Pamtim sve moje dobre učitelje i prijatelje koji su iz cijele ulice bili u našem dvorištu, jer nam je moja baka sve dopuštala. Bila sam dosta tiha i sramežljiva djevojčica te sam najsigurnija bila uz svoju baku, a njoj moji prijatelji nisu smetali. Jedino joj je bilo važno da joj u igri ne uništimo cvijeće, koje je jako voljela. To naše veliko dvorište puno cvijeća, voća i sunca privlačilo je svu djecu željnu igre. Mislim da sam, uz sve teškoće, koje su stigle s novom vlasti 1945. godine, imala najljepše djetinjstvo kakvo želim svoj djeci svijeta. Iako sam često bila gladna, a kad bi baka rekla da nema kruha, ja bih plačući govo-

mila neka ona meni samo da – makar ga i nema! Gladna dječja usta», prisjeća se književnica.

Veze sa zavičajem

U Srijemu, kako kaže, nažalost nema nikoga. Dopisuje se s prijateljima u Novom Sadu i Zemunu. Veliki su joj prijatelji, iako neke od njih nikada nije vidjela. I kroz dopisivanje sa svećenicima saznaje što se događa u zavičaju.

»Kad se raspala bivša država, i kad je počeo još jedan strašan rat, te 1990. posljednji sam puta bila u Kukujevcima. Kasnije, nakon mnogo godina, na povratku iz Subotice 2016. godine, gdje sam primila Nagradu za životno djelo na području književnosti, kratko i s puno straha svratila sam u rodno selo, ušla u naše dvorište, zgrozila se ruševini kuće, ali nisam zaplakala. Sve suze izlila sam na grobu majke, a potom otišla u crkvu i opet u strahu kroz ulice s prijateljima krenula u Osijek, jedva čekajući da prijeđemo granicu. Da nestane strah! Puno je tuge koju nosim. Neizrecivo je i neopisivo što se dogodilo Kukujevcima. Iz Srijema su protjerani mnogi ljudi, ali Kukujevci su doživjeli najstrašniju tragediju, svi su protjerani«, kaže ona dodajući kako zahvaljuje vlč. **Nikici Bošnjakoviću** za obnovu crkve Presvetom Trojstvu u Kukujevcima, spomenika kulture.

Književni opus

Od prve zbirke pjesama *Raskrižje* iz 1983. do danas objavljene su joj 23 knjige – od poezije i proze za djecu i odrasle do slikovnica, gdje je surađivala s različitim ilustratorima (**Ivica Antolčić**, **Vjekoslav Vojo Radoičić**, **Ivan Balažević**, **Laura Herceg**, **Adrijana Vukmanov Šimokov**).

Među ostalim, dvije knjige objavila je i za NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice – *Igrajmo se radosti* i *Uz baka je raslo moje djetinjstvo* dok joj je Hrvatska čitaonica Subotica

tiskala slikovnicu *Čudnovata godina: od rujna do rujna*. Uvrštena je u više antologija i pregleda, pa i u onima koji se odnose na književnost Hrvata u Vojvodini (*Zapisne avanture za male i velike*, *U beskrajinama zemlje i neba*).

Književne radove objavljuje i u periodici: *Odgoj i osnovno obrazovanje*, *Školske novine*, *Umjetnost i dijete*, *Jezik*, *Zov Srijema*, *Smib*, *Klasje naših ravni*, *Književna Rijeka*, *Hrvatsko slovo*...

Pjesme su joj prevedene na talijanski, ukrajinski, albanski, slovenski i romski jezik.

Dobitnica je više nagrada, među kojima i Godišnje nagrade Grada Rijeke za 2006. godinu, za izuzetan doprinos dječjoj književnosti i poetskoj riječi za djecu, a 2016. dodijeljena joj je Nagrada za životno djelo na području književnosti **Balint Vujkov Dida** u Subotici. Članica je Društva hrvatskih književnika.

»Neizmjerno zahvaljujem Gospodinu za dar pisanja! I jako sam zadovoljna ostvarenim u području književnosti. O mojoj su prozi i poeziji pisali izvrsne recenzije veliki stručnjaci za književnost, pjesme za djecu uvrštene su u čitanke za hrvatski jezik, u priručnike za učitelje te u metodiku hrvatskoga jezika u razrednoj nastavi, a moji mnogobrojni susreti s djecom u vrtićima i školama, na tribinama, velika su radost za djecu, učitelje, a za moju sreću u tim trenucima ne postoje riječi.

Iznimno sam ponosna na riječi prof. dr. **Stjepka Težaka** koji je u recenziji zbirke *Uz baka je raslo moje djetinjstvo* iz 1997. zapisao: 'U prozi Ljubice Kolarić Dumić toliko je autobiografije, poezije, lirike, refleksija, memoaristike, ispovijedi, dramatike i romantike da bi se u potrazi za najtočnijom nazivnom sintagmom pred imenicu proza mogao staviti bilo koji pridjev izveden od riječi nabrojanih u predikatu prvoga dijela ove rečenice (autobiografska, poetska, refleksivna, ispovjedna, itd.)'. Gospodin **Igor Žic**, književnik i povjesničar umjetnosti u pogovoru slikovnice *Ja se mraka ne bojim* kaže: 'Volim način kako Ljubica Kolarić Dumić radi slikovnice, jer ona zna za koga piše,

ona poznaje psihologiju djece, a djeca nisu tek mali ljudi'. Moje pisanje za odrasle potpuno se razlikuje od pisanja za djecu. *Moje srijemske priče – Zašto, Kukujevcí?* i moj cijeli ciklus pjesama o zavičaju, posebno pjesma *Vratit ću se, Zemljo* postala je himna Zajednice protjeranih Hrvata iz Vojvodine. *Na raskrižju, Vijenac od čekanja*, izabrane pjesme *Stopama mojih predaka*, čista su bol. Zadovoljna sam i pjesmama za djecu i pjesmama za odrasle, jer sve nose svoj dio ljepote«, kaže književnica.

»Gradimo bolji svijet!«

Na pitanje – koja bi bila neka glavna poruka u Vašoj književnosti, što želite poručiti čitateljima – odgovara:

»Ljubav prema svemu što nas okružuje, ljubav prema ljepoti, obitelji, prirodi, čovjeku, domovini, Bogu. Govoriti istinu i tu istinu živjeti! Širiti pravdu među ljudima i pomagati kad god i koliko god možemo. Boriti se protiv mržnje, jer ljudi nisu ni svjesni koliko njih same mržnja uništava i koliko zla može donijeti cijelom svijetu. Voljela sam svoj poziv, hrvatski jezik koji sam predavala i sve učenike s velikom ljubavlju. Danas su bivši učenici moji veliki prijatelji. Kako sam radila, tako sam i živjela nastojeći nikoga ne povrijediti, a pružiti ruku svakom komu pomoć treba. Širiti radost, vidjeti sjaj u očima veselog djeteta, učiniti druge sretnima, a osobito djecu, najvažnija je moja poruka čitateljima. Gradimo bolji svijet«.

Uglazbljeno joj je više od pedeset pjesama. Neke su snimljene na CD-ima, izvođene na festivalima pa i nagrađivane:

»Uglazbljene dječje pjesme godinama na festivalima osvajaju visoke prve i druge nagrade. Pjesma za djecu *Mi gradimo bolji svijet* ove je godine osvojila tri zlatne nagrade u Požegi, Zagrebu i Puli. Dječji zbor *Zagrebački anđeli* s neponovljivim maestrom **Vitomirom Ivanjekom** često osvajaju zlatne nagrade, a meni ostaje samo da uživam i da se divim. Za koji dan se već tradicionalno na festivalu *Kukuriček* izvode dvije moje pjesme. Umjetnički ravnatelj **Davor Jendraček**, kao i maestro Vitomir Ivanjek ističu kako im je iznimna čast što surađuju sa mnom. Poznati voditelj zborova i skladatelj **Josip degl' Ivellio**, koji je nedavno nastupio pred novim papom, uglazbio je više mojih pjesama i objavio dvije knjige *Kućica od nota*. A kad izvode moju pjesmu *Hrvatskoj majci*, sva publika ustane. To su trenuci koji vas uzdižu u visine, u neke druge dimenzije. Na jednom koncertu u Glazbenom zavodu u Zagrebu, nakon završene pjesme, maestro me rukom pozvao da se zajednički naklonimo publici. Dok sam išla k njemu, svi su ustali i pljeskali, a ja nisam znala hodam li ili letim«.

»Čuvajte našu tradiciju«

Događanja među Hrvatima u Srbiji prati putem medija i društvenih mreža.

»Pratim koliko mogu. Koliko mi mogućnosti dopuštaju s posebnom pažnjom čitam sve o događanjima na književnom planu. S nekim književnicima se i dopisujem, a posebno volim priče naše drage **Ruže Siladev**, jer me njezina ikavica vraća u rodno selo gdje smo *divanili* ikavski. Pročitam i što se događa u Zemunu i Novom Sadu. Jedne sam godine trebala doći na *Preprekovo proljeće*, ali daljina me 'udaljava' od mnogih želja. Posebno sam zahvalna gospođi **Katarini Čeliković** koja mi je objavila knjigu *Čudnovata godina*. Dragog pokojnog **Milovana Mikovića** moram posebno spomenuti, jer mi je objavio dvije zbirke za djecu i puno objavljivao u časopisu *Klasje naših ravni*. I događanja u političkom životu hrvatske zajednice redovito pratim. Zahvalna sam svima koji radite u ne baš povoljnim uvjetima i poručila bih: čuvajte sve što pripada Hrvatima, našu tradiciju, umjetnost, kulturu, jezik, jer samo tako ostat ćete i opstati.«

Kolarić Dumić ponosna je majka dviju kćeri – **Katarine** i **Dubravke** i baka unuke, studentice **Lucije**, koja je ilustrirala Ljubičinu nedavno objavljenu bojanku-igrokaz *Poštar svetog Nikole*.

»Svoju djecu rado pozovem na ručak i dočekam srijemskim i primorskim specijalitetima i mirisnim kolačima koji me uvijek vrate tamo otkuda sam krenula. I još uvijek pomalo pišem, pripremam za tisak davno započetu knjigu *Iz dnevnika jedne učiteljice* i sređujem lirsku prozu *13 redaka o boli*. Voljela bih objaviti obje knjige, a neka rasprodana izdanja, osim slikovnica, jer su boje jako skupe, tiskati u manjoj nakladi. Planova i želja je dosta, a samo Gospodin zna koliko mogu!«, kaže ona na kraju razgovora.

D. B. P.

Hyde Park u našoj varoši

Održavanjem tribine o značaju lokalnih medija u *Klein Housu* je u petak, 30. svibnja, obilježeno deset godina postojanja subotičkog portala *Magločistač*. Iza ove rečenice, koju nije prenio najveći dio lokalnih medija, krije se formalno krakta ali sadržajno bogata povijest *Portala za razvedravanje stvarnosti*, kako je jedno vrijeme glasila »apozicija« *Magločistača* kojom se na najkraći način pokušavala dočarati njegova misija.

Prvi tekst na ovome portalu objavljen je 3. ožujka 2015., a prva urednica bila je tadašnja urednica programa na srpskom na Radio Subotici **Ljiljana Elek**. Radio Subo-

čitateljima predočila na način na koji to drugi nisu radili, a ni danas ne rade. Osnovne ideje ekipe *Magločistača* – a kojih se i danas drže – bile su pisanje koje će promicati vrijednosti građanskog društva od zaštita prava manjina preko borbe protiv bilo kog vida mržnje do kontrole rada institucija, njegujući kod sebe i potičući kod čitatelja analitičku i kritičku svijest.

Dolazak iste godine sadašnje urednice **Mirane Dmitrović** u *Magločistač* bio je od presudnog značaja ne samo za njegov razvoj nego i opstanak. Zajednička odluka da se ne sudjeluje ni na gradskim, ni na pokrajinskim ni na republičkim natjecajima za medije zahtijevala je osobu koja će svojim znanjem i racionalnošću polako ali sigurno raditi na preoblikovanju entuzijazma: umjesto adrenalina pronalaženjem konkretnijih pogonskih goriva koji su pokretali autore tekstova.

Kako su i Natalija i Mirana u petak rekle, 2019. bila je prijelomna godina, godina kada se razmišljalo o gašenju *Magločistača*. Na sreću, tada već prepoznat od (nažalost malobrojnog) građanskog dijela ovoga društva, ali i od međunarodnih institucija i uz – kako su rekle – svesrdnu pomoć fondacije *Thomson* do toga ipak nije došlo. Zahvaljujući tome *Magločistač* može biti ponosan na činjenicu da je njihova novinarka **Maja Savić** 2023. dobila nagradu za etičko izvještavanje na natjecaju kojega je organizirao Institut za javno zdravlje Vojvodine, a njegova urednica **Mirana Dmitrović**, u kategoriji individualnih priča, ove je godine dobila prvu nagradu za izvještavanje o kulturi koju dodjeljuje Britanski savjet. *Magločistač*, naravno, može biti ponosan i na činjenicu da broj njegovih čitatelja konstantno raste što samo po sebi govori i o povjerenju o kvaliteti informacija koje pružaju, ali i o potvrdi teze koju je u petak iznio moderator tribine, novinar Radio-televizije Vojvodine **Boris Šuman** da su istraživanja pokazala kako osam od deset građana želi prije svega informacije iz sredine u kojoj živi. Među tim brojem čitatelja, nažalost, ima i onih koji svoje nezadovoljstvo načinom pisanja *Magločistača* izražavaju prijetnjama smrću njegovim novinarkama kao što je to bio slučaj u rujnu 2017. ili pak u siječnju ove godine.

S izuzetkom portala *subotičke.rs*, ostali lokalni mediji – kojima su prioriteti zapisničarstvo i propaganda u interesu vladajućih političara i biznismena, a ne problemi i njihovo rješavanje koje isti prave – takvih problema nemaju, jer... Više vjeruju u skorašnje ateriranje prvog letećeg taksija na balkon Radijalca negoli u ideju medijskog Hyde Parka u svom gradu i društvu u kom žive.

Kum

FOTO: Magločistač

tica i inače je izravno povezana s *Magločistačem* jer je ideju za njegov nastanak dala tadašnja novinarka u ovoj kući i motor portala od prvoga dana **Natalija Jakovljević**. Bilo je to vrijeme kada se znao čak i datum smrti Radio Subotice kao medija u ingerenciji lokalne samouprave, a postavljanje **Ljubiše Stepanovića** (na prijedlog Socijalističke partije Srbije) za njenog posljednjeg ravnatelja simbolički je predstavljao ritual pred njezin ukop: vrlo brzo nakon imenovanja veći dio redakcije na srpskom došao je u sukob s novim ravnateljem koji se, budući i sâm novinar, otvoreno miješao u uređivačku politiku dijela kuće na čijem je čelu bio. Znajući svoju oročenu budućnost troje novinara ove kuće u studenome 2014. krenuli su s pripremama za pokretanje portala, od brojne papirologije do tehničkih skalamerija (nekima posve nepoznatih), uključujući i sam dizajn na kom su svojim idejama i neposrednim radom veliki doprinos dali **Jelena Dubovi** i **Viktor Juriga**.

Već prvi tekstovi na *Magločistaču* dali su naslutiti da je rođen novi lokalni medij kojem su osnovni postulati novinarstva svrha i cilj postojanja. Rasterećena svijesti o okovima života na lokalnom proračunu mala ekipa – uz svesrdnu logističku i savjetodavnu pomoć portala *Autonomija* – uputila se u korov zaraslu stazu istraživanja stvarnosti oko sebe ne bi li ju svojim, u početku malobrojnim,

Dani Antuna Gustava Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

Književnost koja spaja granice

Najveća je novost otvorenje Male slobodne knjižnice koja nosi ime Matoš i koja nam pokazuje koliko je važno poticati čitanje u manjim mjestima i doći do što šireg kruga ljudi. Ova slobodna knjižnica ujedno je i prva takva knjižnica u hrvatskoj zajednici u Srbiji koju je postavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

U malom vojvođanskom mjestu Plavna kulturno sjećanje i književna ostavština velikana hrvatske književnosti ponovno su oživjeli prošle subote kroz manifestaciju *Dani Antuna Gustava Matoša i dr. Josipa Andrića*. Ovaj događaj – koji spaja tradiciju, edukaciju i suvremeni pristup očuvanju kulturnog identiteta i koji okuplja djecu, nastavnike, kulturne djelatnike i književne entuzijaste iz Srbije i Hrvatske – organizira se u čast velikog hrvatskog književnika **Antuna Gustava Matoša**, čiji je otac rođen u Plavni i glazbenika i jezikoslovca **Josipa Andrića**, čija je majka rođena u Plavni. Najprije su u župnoj kući održane radionice za oko tridesetero djece iz Plavne, Vajske i Bača, koje je organizirala Srednja strukovna škola *Antuna Horvata* iz Đakova. Nakon toga služena je sveta misa, a u okviru župe sv. Jakova otvorena je Mala slobodna knjižnica *Matoš*, koju je postavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Središnji događaj, svečana akademija, održana je u holu Osnovne škole *Sveti Sava*, a u programu su sudjelovala djeca iz Plavne, Vajske i Bača te gosti iz Đakova i Subotice.

Radionice za djecu

Dani Matoša i Andrića prije su trajali i po nekoliko dana uz likovne kolonije, ali kako kaže predsjednik HKUPD-a

Matoš iz Plavne **Igor Probojčević**, to su bila neka druga vremena.

»Sada nastojimo svake godine proširiti program. Ove godine to smo učinili radionicom izrade čokolade sa Srednjom prehrambeno-tehnološkom školom iz Đakova i, naravno, dječjim programom. Preko tridesetero djece sudjeluje u ovoj radionici iz Plavne, Bača, Vajske, a imamo i jedno dijete iz Bačkog Novog Sela. Ranije smo imali i sekcije za odrasle, ali sada je rad isključivo usmjeren na djecu. Imamo dvije grupe – baš malu djecu koja pjevaju i igraju osnovne igre, te stariju grupu u kojoj djeca pjevaju, igraju i glume«, kazao je Igor Probojčević.

Dani Matoša i Andrića u Plavni svake godine imaju neki novi program. Za **Katarinu Čeliković**, suradnicu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, važan je povratak održavanja manifestacije u školi i sudjelovanje velikog broja djece u programu iz Plavne, Vajske i Bača.

»Osim programa za djecu, važno je i to što smo odali počast pokojnoj predsjednici udruge *Matoš* **Marici Andrić**, kako na grobu tako i na svetoj misi jer se tako uspostavlja kontinuitet poštovanja prema onima koji su bili prije nas. Posjetom grobu **Zvonimira Pelajića** sjetili smo se iznimne osobnosti plavanjskog učitelja povodom 75. obljetnice njegova rođenja koji je i zaslužan za

održavanje ove manifestacije u čast hrvatskih velikana u Plavni dr. Josipa Andrića i Antuna Gustava Matoša od 2009. godine. Najveća je novost otvorenje Male slobodne knjižnice *Matoš*, koja nam pokazuje koliko je važno poticati čitanje u manjim mjestima i doći do što šireg kruga ljudi. Ova slobodna knjižnica ujedno je i prva

takva knjižnica u hrvatskoj zajednici u Srbiji koju je postavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a u planu je ove godine otvorenje još nekoliko kućica za knjige», kazala je Čeliković.

Putopisom kroz sjećanja na Matoša

Ove godine *Dani Antuna Gustava Matoša* posvećeni su njegovim putovanjima, budući da je on poznat kao vrstan putopisac, a **Mirko Čurić**, ravnatelj Srednje strukovne škole *Antuna Horvata* iz Đakova, dopredsjednik Društva hrvatskih književnika i jedan od najboljih u hrvatskoj kulturi i književnosti uopće, o tome kaže:

»Ovom prilikom objavili smo knjigu *Antun Gustav Matoš, Putovanja i dojmovi, München, Pariz, Ženeva, Ferne i Firenca, Rim, Sarajevo, Beograd i Zagreb*. Pokušali smo iz tog jednog bogatog opusa izdvojiti nešto tipično, nešto što bi bilo zanimljivo i nešto što bi bilo interesantno i za *Matoševe dane*. Ovu knjigu smo već onako lagano najavili i predstavili u Münchenu gdje je prošloga tjedna održan prvi sajam hrvatske knjige u organizaciji ogranka Matice hrvatske u

Münchenu, jer je on u tom gradu proveo dosta vremena. Mogu reći kako je bilo dosta interesa kako je Matoš vidio München i ono što je zabilježio. Naši gastarbajteri koji su prvenstveno otišli tamo zbog zarade, tj. egzistencije, nisu doživjeli ni osjetili taj grad na način kao što je Matoš. Stoga ih ova knjiga može obogatiti na način da potraže mjesta koja je Matoš u svojim djelima spomenuo», kazao je Čurić.

Matoševi dani najavljeni su na Sajmu knjiga u Novom Sadu, zatim povodom 125. obljetnice Društva hrvatskih književnika u Zagrebu.

»Naznačili smo okvire u kojima će se *Dani* kretati, a krenuli smo s Plavnom. Nakon toga je Beograd, pa Tovarnik, gdje ćemo proglasiti dobitnike nagrade za najbolju priču posvećenu Matošu i njegovom djelu. Moram istaknuti kako je vrlo zanimljivo što smo bili malo i skeptični nakon prve dvije godine: u prvoj smo imali 46 priča, druge go-

dine 20, a u ovoj godini je pristiglo 55 priča. Dakle, interes je bio veći nego ikada. Čini nam se kako ova manifestacija i priča koja se sve vrijeme događa oko *Matoševih dana* i u medijima i na internetu, da ljudi to prate, da ih interesira i motivira da razmišljaju o Matošu i pišu o njegovim djelima. Završetak će biti, kao i uvijek, u Zagrebu,

ovoga puta dan ranije zbog završetka školske godine. Dogovorili smo i posjet Matoševoj gimnaziji, koja je nakon potresa obnovljena i mislim da je najljepša škola u Hrvatskoj», rekao je Čurić.

Ivan Ušumović

Tradicija – oslonac, kultura – most među ljudima

»Ovo nije samo događaj, već poruka o tome što je bogatstvo. A to je različitost kao dar i ljepota, tradicija kao oslonac i kultura kao most među ljudima«, kazala je Veronika Živanović

U organizaciji Hrvatske čitaonice *Fischer*, u Teatru *Surčin* u Surčinu 31. svibnja održana je manifestacija *Fischerovo prelo* – večer kulturnog dijaloga kroz igru, pjesmu i boje tradicije. *Jesenje prelo* je multikulturalna manifestacija surčinske udruge koja raste iz godine u godinu. Hrvatska čitaonica *Fischer* peti je puta domaćin različitim nacionalnim zajednicama s područja Općine Surčin i Grada Beograda: Slovacima, Romima, Makedoncima i Srbima, a u posljednje vrijeme ostvaruju i regionalnu suradnju pozivanjem kulturno-umjetničkih društava iz Hrvatske.

Od skromne izložbe do velike manifestacije

Ova manifestacija započela je kao skromna izložba starih rukotvorina pod nazivom *Iz ormara naših baka* koju je Kreativna sekcija Hrvatske čitaonice *Fischer* organizirala od 2018. do 2021. godine sa željom da se očuva i prikaže bogata baština zajednice. Godine 2021. na inicijativu voditeljice kreativne sekcije **Veronike Živanović** izložba prerasta u veću manifestaciju pod nazivom *Jesenje prelo* u Surčinu. Otvaraju se vrata i gostima iz drugih zajednica, stvarajući duhovni prostor za razmjenu kuturnih vrijednosti. Ovaj susret različitih kultura i običaja postao je simbol zajedništva i dijaloga, mjesto gdje se prošlost prepliće sa sadašnjošću.

»Ove godine manifestaciji smo dali naziv *Fischerovo prelo* iz praktičnih razloga: morali smo realizirati projekt do početka lipnja. Suština manifestacije ostala je ista osim što manifestacija raste, bogati se i sve više ljudi želi sudjelovati. Ove godine imamo deset udruženja i kulturno-umjetničkih društava. Ovo nije samo događaj, već poruka o tome što je bogatstvo. A to je različitost kao dar i ljepota, tradicija kao oslonac i kultura kao most među

ljudima. Kultura je inače jedna tiha snaga koja nam govori tko smo i koja nam pokazuje kako da živimo zajedno. Na ovom kulturnom događaju nismo samo prikazali različitost, nego smo u toj različitosti prikazali i to što nas veže, a to je tradicija koju čuvamo ali koja i nas čuva. Ako znamo tko smo, onda ćemo otvorenijeg srca pristupiti i drugima, različitim i bolje ćemo se između sebe razumjeti i poštovati«, kazala je Veronika Živanović.

Lepeza različitih kultura

Predsjednica surčinske udruge **Katica Naglić** pozdravila je sudionike i goste i upoznala ih s radom Hrvatske čitaonice *Fischer*, sa sekcijama, manifestacijama te realiziranim projektima.

»Ovaj događaj je iznimno važan za našu udugu. Jako nam je važno da negujemo međunacionalne odnose u svojoj općini, na području Beograda, ali i šire. Na ovogodišnjoj manifestaciji sudjelovali su pripadnici slovačke, romske, makedonske i srpske nacionalnosti. Svi oni

HČ Fischer

objedinjuju Općinu Surčin i Grad Beograd, ali su nam u goste došli i HKC *Srijem* – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice. Svake godine nastojimo, osim udruga s našeg područja, pozvati i neku drugu hrvatsku udugu. Prošle i pretprošle godine gostovale su nam udruge iz Subotice, Šida i iz Hrvatske. Zadovoljstvo nam je okupiti sve

HKC Srijem

kulture kako bi to bila široka lepeza svih naših običaja», istaknula je Naglić.

U ime kabineta ministra zaduženog za pomirenje, regionalnu suradnju i društvenu stabilnost Vlade Srbije **Usame Zukorlića** i u svoje osobno ime skupu se obratio **Darko Baštovanović**.

»Ovaj događaj nadilazi okvire uobičajenih kulturnih manifestacija. On je istinski prostor u kojem se kultura, tradicija i znanje ne susreću samo radi čuvanja već i radi međusobnog obogaćivanja. Prelo nas uči kako kultura nije samo statična slika prošlosti, već živi organizam koji raste, mijenja se i pulzira u zajedništvu ljudi i ideja«, istaknuo je Baštovanović.

Dojmovi sudionika

U kulturno-umjetničkom programu predstavili su se, osim domaćina Hrvatske čitaonice *Fischer*, HKC Srijem – škola tambure iz Srijemske Mitrovice, KUD *Diogen* iz Surčina, Udruženje žena *Surčinke* iz Surčina, KUD *Sladkovci* iz Boljevaca, muzička grupa *Pretty Loud* iz Zemuna, udruženje makedonsko-srpskog prijateljstva *Šarplanina* iz Beograda, KUD *Radost* iz Rakovice i ansambl *Ratislav Bagojević* iz Gledanice.

»Boljevci su mjesto u Općini Surčin i manjinsko stanovništvo su Slovaci. Nacionalna suradnja u našoj općini je odlična. Ovo nije prvi put da se družimo s udrugom *Fischer*. Jako smo zadovoljni i radosni što se djeca vra-

ćaju tradiciji i korijenima, što znači da se ponovo njeguje nacionalni identitet i da se radi na očuvanju slovačke pjesme, plesa i kazališta na slovačkom jeziku«, kazao je predsjednik folklornog ansambla KUD-a *Sladkovci* iz Boljevaca **Milan Havram**.

»Ovo je divan događaj gdje se prvenstveno sretnemo s ljudima, upoznamo se, družimo i pokažemo jedni drugima što znamo i umijemo«, kazao je **Dorđe Orlović** iz HKC-a Srijem iz Srijemske Mitrovice i dodao: »Doveo sam mladi tamburaški sastav iz Srijemske Mitrovice koji radi u okviru HKC-a Srijem. Za sada imamo desetak članova. Svake godine se širimo i nadamo se da ćemo u bliskoj budućnosti imati veliki tamburaški sastav od 15 do 20 članova i da ćemo ga podići na višu razinu«.

Osim brojnih gostiju iz Surčina, iz okolnih mjesta i hrvatskih udruga iz Srijema, manifestaciji su nazočili opunomoćena ministrica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu **Davorka Velecki Čičak**, vijećnica HNV-a **Vera Hornjak**, predsjednik Općine Surčin u mirovini **Stevan Šuša** sa suradnicima, članica Europske filmske akademije sa sjedištem u Berlinu i filmska redateljica dr. sc. **Branka Bešević-Gajić** i svećenica slovačke-evangeličke crkve u Boljevcima **Ana Petrović**. *Fischerovo prelo* održano je uz financijsku podršku države Srbije, Kabineta bez portfelja zaduženog za pomirenje, regionalnu suradnju i društvenu stabilnost.

S. D.

Lazo Vojnić Hajduk o inicijativi za postavljanje spomen-ploča

U čast Agi Mamužiću

Ovaj čin je izazov za razmišljanje cijeloj našoj zajednici: kako se odnosimo prema našim velikanima i kako označavamo mjesta njihovog dodira s našom stvarnošću, bez obzira jesmo li istog mišljenja i slažemo li se, kaže Lazo Vojnić Hajduk

U druga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* pozvala je na svečanost otkrivanja spomen-ploče u čast **Agi Mamužiću**, koja će biti održana u subotu, 7. lipnja. Prvo će se, u 10 sati, posjetiti grob Age Mamužića u Bajskom groblju (crkveni dio) u Subotici nakon čega će u 11 sati biti otkrivena ploča u Ulici Age Mamužića 3. Uz ovu, bit će postavljene i ploče koje svjedoče o sastancima bačkih Hrvata koji su se odvijali u ovoj kući i na kojima su se inicirala osnivanja hrvatskih udruga i institucija od XIX. stoljeća pa sve do današnjih dana.

Postavljanje ploče pokrenuo je i realizirao **Lazo Vojnić Hajduk**, koji danas živi u kući u kojoj je živio i umro Augustin (Ago) Mamužić. Ago Mamužić bio je istaknuti odvjetnik, virilist, publicist i pregalac bunjevačkih Hrvata o kojemu je Lazo Vojnić Hajduk napisao i objavio tri publikacije. Kuća se pak nalazi u jednoj maloj ulici u najužem središtu grada i sačuvana je u izvornom obliku kako je sagrađena u drugoj polovici 19. stoljeća.

Izazov za razmišljanje

Lazo Vojnić Hajduk kaže kako je postavljanje ove ploče plod njegove želje da se sačuva spomen na ljude koji su u prošlosti oblikovali kulturu, institucije, pravila življenja bunjevačkih Hrvata u Subotici, »o kojima treba učiti« i »od kojih treba učiti«, kako bismo i sami bili djelatni i na korist zajednici kojoj pripadamo. Radi toga je ovaj čin jedan izazov za razmišljanje cijeloj našoj zajednici: kako se odnosimo prema našim velikanima i kako označava-

mo mjesta njihovog dodira s našom stvarnošću, bez obzira jesmo li istog mišljenja i slažemo li se, kaže on.

»Naručio sam ploču, sve uradio oko prikupljanja potrebnih dozvola i papira i onda sam direktoru UBH-a *Dužijanca Marinku Piukoviću* prepustio organizaciju samog događaja, postavljanja ploče. Godinu dana je sve trajalo, a sama ideja javila se odavno. Još kada je bila stogodišnjica smrti Age Mamužića, 2012. godine, kada sam napisao prvu knjigu o njemu *Ago Mamužić i nacionalni pokret bačkih bunjevačkih Hrvata* htio sam to uraditi, ali budući da sam već onda bio u nemilosti, blokirana je realizacija te moje ideje. I nitko mi nije htio pomoći. Zatim sam izdao tu prvu knjigu o njemu, poslije napravio još jednu *Kamen sjećanja* 2013. i onda i

treću *Tragom predstavljanja Age Mamužića* 2025. godine«, kaže Vojnić Hajduk.

Pišem iz revolta

U međuvremenu je pisao, a kada je to, kako kaže, »bilo gotovo i u glavi«, i kada je došao do novaca, riješio je to uraditi.

»Sve sam financirao sam, a sada ću sve te knjige podijeliti ljudima koji ih žele čitati«, kaže Vojnić Hajduk.

Kaže kako stalno piše, te uz dozu ironije dodaje:

»Sada sam postao pisac, ali samo iz revolta, jer nemam nikakvih ambicija biti pisac, već samo iz revolta nekima pišem o svemu što se događalo«.

Podsjetimo se, Lazo Vojnić Hajduk dugo je godina bio aktivan i na istaknutim dužnostima u Gradu Subotici i hrvatskim institucijama i organizacijama u političkom i kulturnom životu bačkih i vojvođanskih Hrvata, da bi nakon što je bio smijenjen s pozicije predsjednika Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća paralelno dobio i otkaz s radnog mjesta u HNV-u.

»Kada su me smijenili, dali su mi i otkaz i onda sam se ja uzinatio i tužio ih. Pet godina je trajao taj sud koji sam na kraju dobio. Presuđeno je u moju korist i morali su mi platiti 1.700.000 dinara. I nitko nije postavio pitanje kako se to dogodilo. Nakon toga sam se povukao i nisam želio ići nigdje, u *Bunjevačkom kolu* od toga doba možda sam bio jedanput-dvaput na nekim manifestacijama. Kasnije sam dosta ozbiljno radio s UBH *Dužijanca* i napravio koncept i pokrenuo stvari s mrtve točke te i dalje surađujemo. Marinko je prepoznao da to vrijedi, jer nisam baš siguran da sam sto posto u pravu, ali sam potrošio izuzetno puno novaca i vremena, i to mi je bilo zadovoljstvo«, priča Vojnić Hajduk.

Razgovor smo vodili u njegovoj kući koja, kako kaže, i danas izgleda kako je izgledala prije sto godina kada je u njoj živio Ago Mamužić, zatim njegova udovica **Amalija**, pa zatim njegova tetka **Ruža Vojnić Hajduk** od koje je naslijedio kuću.

»Kada sam došao na 'vlast', u ovoj kući nisam želio ništa mijenjati nego sam čak i namještaj ostavio. Uvijek se hvalim ovim malim bidermajer ormaricom iz XVIII. stoljeća koji je služio za štafir kada se neka cura udavala i na čijim vratima je mama zapisala što sve kćer ima u njemu. Inače, supruga Age Mamužića, koju su zvali Aginica, bila je didina rođena sestra, to jest moja tetka. Nisu imali djece, pa je Amalija prvo usvojila od njezine sestre sina **Mirka Tumbasa Loketića**, ali on je naglo umro s 19 godina i ostala je sama Amalija, jer je Ago ranije umro. Onda je ona usvojila moju rođenu tetku, očevu sestru, Ružu Vojnić Hajduk, a s Ružom sam kasnije napravio ugovor o doživotnom uzdržavanju i tako sam 1990. došao u ovu kuću. Taj proces je trajao sto godina i ja sam prvi muški koji poslije sto godina gazduje ovom kućom, a do tada su žene gazdovale i sačuvale su je«, kaže Vojnić Hajduk.

Eho tradicije

Iako su se familije Age Mamužića i Laze Vojnića Hajduka bile orodile, on kaže kako nikada nije mislio da će pisati o njemu.

»Ago je umro 1902. godine i potpuno je izbljedio u sjećanjima čak i kod rodbine, ali je ostao eho tradicije, o Agi i Aginici, jer su bili i dosta bogati. Kao školarac često sam slušao pripovijetke o njima i tada nisam mislio da će to biti zanimljivo kasnije, pa na žalost nisam pravio bilješke.

Dužijanca 2025. – najava događanja

- 7. lipnja – Otkrivanje spomen ploče Age Mamužića – Ulica Age Mamužića 3, Subotica – 11 sati
- 14. lipnja – IX. Etno radionica pravljenja tarane – Risarski salaš u Đurđinu – tijekom dana
- 21. lipnja – Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka – dvorište Risarskog salaša u Đurđinu – 19 sati
– *Dužijanca malenih*, XVIII. Festival dječjeg stvaralaštva – Risarski salaš u Đurđinu – tijekom dana
- 22. lipnja – *Dužijanca malenih*, sveta misa – katedrala sv. Terezije Avilske – 10 sati
- 6. srpnja – *Dužijanca* u Bajmaku – crkva sv. Petra i Pavla, Bajmak – 10 sati
- 12. srpnja – *Takmičenje risara* – njiva kraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu – od 6.30
- 13. srpnja – *Dužijanca* u Tavankutu – crkva Presvetog Srca Isusova, Tavankut – 10.30 sati
- 19. srpnja – *Natjecanje u pucanju bičevima* – Risarski salaš u Đurđinu – 18 sati
- 20. srpnja – *Dužijanca* u Žedniku – crkva sv. Marka Evanđelista, Žednik – 9.30 sati.

Čak sam napravio i veliku glupost. Kada sam spremio tavan, našao sam jedan veliki drveni sanduk pun papira i odvjetničkog materijala pa sam mislio 'što će to meni' i sve sam to bacio. Žao mi je što sam to napravio, ali nisam nikada mislio da ću se baviti time«, priča Vojnić Hajduk.

Zanimljivo je i kada se zainteresirao za život i rad Age Mamužića i počeo pisati o njemu.

»Pa kada su me izvijali iz HNV-a. Jer neki su mislili da mi imamo novaca, a tada nismo imali, nije bilo kao što je danas. Ali se naziralo da će doći novci jer imaš NIU *Hrvatsku riječ*, ZKVH, HNV pa su neki smatrali da oni trebaju biti tamo, a ne neki s kojima ne možeš divaniti. Ne znam jesam li bio toliko rigidan, kako su me ocijenili. Istina, dosta sam tvrdoglav, ali sam bio i dosta komunikativan i sada pišem memoarske zapise i sve pišem što je bilo. Molim! Pa tko hoće neka čita, a tko neće ne mora.«

Uz spomen-ploču Agi Mamužiću u subotu će biti postavljena i ploča na kojoj piše kako su se u ovoj kući sastajala inicijativna povjerenstva *Pučke kasine*, *Kola mladeži*, HNV-a i UBH-a *Dužijance*. Također će u dvorištu kuće biti i izložba na kojoj će biti izloženi dokumenti i fotografije o životu Age Mamužića te događanja i inicijativa koje su se rađale u ovoj kući. Kao kuriozitet, Vojnić Hajduk navodi da se u toj kući 76 puta održao sastanak UBH-a.

J. D.

područje rada: Grafika

broj učenika
28

Dobar vid na daljinu i blizinu, vid u boji, dobar sluh, odsustvo poremećaja glasa i/ili govora koji utječu na komunikaciju, uredan nalaz mišićno-koštane funkcije, te odsustvo kroničnih poremećaja koji značajno narušavaju kognitivno i emocionalno funkcioniranje.

Za fotografe je važno da budu kreativni i da imaju razvijen osjećaj za estetiku. Poželjno je da budu strpljivi i precizni, dobro prepoznavanje nijansi i svjetlina boja. Portretistima je potrebno da vole rad s ljudima, da budu ugodni, komunikativni, strpljivi i ljubazni, fotoreporterima je potrebno da budu pokretni, brzi i spretni, dok je komercijalnim fotografima važna kreativnost kako bi fotografija bila što ljepša i uvjerljivija. Poziv je prikladan za oba spola. Za fotoreportera je važna agilnost i spretnost, jer često mora brzo reagirati.

Uvjeti rada fotografa ovise o vrsti fotografija koje snimaju, kao i o mjestu u kojem su zaposleni. Umjetnički fotografi sami kreiraju svoje radno vrijeme, kao i prostor u kojem fotografiraju. Fotoreporteri su vezani za konkretan zadatak, a radni prostor im je uglavnom izvan radnog prostora i vremena, često putuju kako bi bili izravno na licu mjesta. Komercijalni fotografi rade po zadatku i nisu vezani za određeno radno vrijeme, već za rokove. Također, njihov radni prostor je dinamičan i ovisi o objektima koje fotografiraju. Također, fotografi mogu raditi u znanstveno-istraživačkim ustanovama, u turizmu (npr. promotivna fotografija) itd.

Fotografi bilježe trenutke, ljude, povijesno važne događaje, različita zemljopisna područja i razne druge objekte. Pri tomu koriste fotoaparate, filmove, rasvjetne uređaje, filtere, a zahvaljujući razvoju digitalne fotografije moraju znati koristiti i računalne programe za obradu fotografija. Pojedinačne radne faze u procesu pripreme fotografije su: priprema prostora, materijala i tehničke opreme; fotografija, razvoj filma; fotografiranje u klasičnom laboratoriju s kemikalijama ili na printeru; klasično retuširanje fotografija i računalna obrada fotografija; laminacija - lijepljenje fotografija na tvrdi površinu; kadriranje i skeniranje fotografija; arhiviranje negativa, pozitiva i digitalnih medija; rad na recepciji foto studija, prodaja fotografskog materijala i opreme

Mogućnost nastavka školovanja

Mogućnosti su velike, od fotografskog studija do samostalnog fotografa, ovisi od samog učenika i njegovog daljeg opredjeljenja.

Medicinska se

duljina trajanja sre
obrazovanja

Normalan vid na blizinu, daljinu i kolomi v
ekstremiteta i kičmenog stupa, normalna
jetre, odsustvo alergijskih reakcija.

Za uspjeh u ovom poslu veoma je značajnosti na krv i tjelesne izlučevine, a i suosjećanje s njihovim tegobama, ljubazni. Posao se obavlja, uglavnom, u zatvore medicinskih instrumenata.

Njeguje bolesnike prema savjetu liječnika, priprema pacijenta za dijagnostičke i terapijske materijal na laboratorijske analize. Promatra vitalnu temperaturu, bilo, tlak) pacijenta. Održava kontakt između pacijenta i rodbine. Profesionalno zbrinjavanje pacijenata, njegovanje pacijenta, funkcija i drugih pokazatelja zdravlja, davanje pacijenta za medicinski tretman i prevenciju.

Stručni predmeti su: anatomija i fiziologija, stvarna njega, patologija, mikrobiologija, stveni odgoj, farmakologija, zdravstvena medicinska etika, infektologija, ginekologija, kirurgija, neurologija, pedijatrija, psihijatrija.

**Nakon završetka srednje
medicinske sestr**

na višim i visokim strukovnim studijama Republiki Hrvatskoj i inozemstvu. Visoke područja zdravstvene njege, medicinski fizičke kulture, farmaceutski fakultet, sklopu usmjerenja kao i fakulteti umjetnosti

nakon završene srednje škole, mogu od zdravstvenoj ustanovi (dom zdravlja, bolničkoj pomoći) ili izvan zdravstva u domovima za zbrinjavanje bolesne djece...

SLOŽITE KOCKICE U ODO

MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA sestra – tehničar

dužina trajanja srednjeg
4 godine

broj učenika
28

uvjerenosti

normalni vid, normalna funkcija gornjih i donjih
normalna funkcija kardiovaskularnog sustava i

poslovi

načajno odsustvo gadljivosti i preosjetli-
a za zadovoljstvo pacijenata iskreno
bazažnost i želja za pomaganjem.
vovorenoj prostori, uz primjenu osnovnih

poslovi

ječnika. Primjenjuje propisanu terapiju,
terapijske tretmane, uzima i šalje biološki
matra, mjeri i prati vitalne funkcije (tem-
va higijenu bolesnika. Održava kontakte
onalni rad u pružanju pomoći, njega i
pacijenta, mjerenje i evidentiranje vitalnih
davanje propisane terapije, pripremanje
vencijski i edukacijski rad.

predmeti

biologija, prva pomoć, latinski jezik, zdrav-
gija s epidemiologijom, higijena i zdrav-
vena psihologija, medicinska biokemija,
kologija i akušerstvo, interna medicina,
gijatrija, poduzetništvo.

nje škole stječe se zvanje
sestre – tehničara.

stavka školovanja

ima ili na fakultetima u Republici Srbiji,
oke strukovne škole i akademski studiji iz
ski fakultet, stomatološki fakultet, fakultet
ot, skoro svi fakulteti prirodnog i društve-
nosti.

osti uposlenja

u odmah početi s radom u odgovarajućoj
bolnica, klinika, služba hitne medicinske
na za stare i bolesne osobe, ustanovama

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ“ SUBOTICA opći smjer

nastavni jezik
hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
28

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je
između prirodno-matematičkog i
društveno-jezičnog smjera. Pred-
meti koji se ovdje uče predstavljaju
uravnotežen izbor kako prirodnih
tako i društvenih znanosti. Učenici
sve četiri godine uče matematiku,
materinski jezik, strane jezike, fiziku,
povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje
onim učenicima koji su podjednako
dobri i u prirodnim i društvenim
znanostima. Ovaj profil nudi visoku
razinu opće kulture i znanja iz svih
predmeta.

Nakon završene gimnazije i
položene mature poželjno
je nastaviti školovanje.

Mogućnost nastavka školovanja na višim i visokim strukovnim školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe
gimnaziju imaju mogućnost upisati
fakultete društveno-humanističkih,
medicinskih, prirodno-matematičkih
ili tehničko-tehnoloških znanosti u
našoj zemlji i u inozemstvu.

GOJU VAŠE DJECE 2025./2026.

Monografija o beogradskim Međimurcima

Tragovi u vremenu

U vlastitoj nakladi autora **Ivana Sokača** nedavno je objavljena monografija *Beogradski Međimurci – Trag u vremenu*. Na stranicama knjige zastupljeni su najviđeniji Međimurci koji su živjeli i svojim radom ostavili traga u Beogradu, ali i oni manje poznati čiji su životi utkani u povijest glavnog grada Srbije.

Vjerojatno najpoznatiji od njih jest ugledni skladatelj **Josip Slavenski**, čije ime i danas nosi jedna od beogradskih muzičkih škola. **Marina Bojić** (r. **Kašanin**) ustupila je Sokaču do sada neobjavljene osobne dokumente skladatelja. Nadalje, tu je i veleposlanik i novinar **Zdravko Pečar**, od čije je zbirke, darovane Beogradu, nastao Muzej afričke umjetnosti u Beogradu. U knjizi je prisutna i **Marijana Gregoran**, heroína radničkog pokreta i pokreta otpora u Beogradu. Spoj vrijedne Međimurke i prave Beograđanke, koja je kao simbol borbe za slobodu, jedina Hrvatica iz političkog života kojoj je dodijeljena tako velika ulica u glavnom gradu. U naselju Karaburma 1984. podignuta joj je spomen-bista.

Tu su i komunistički revolucionar **Andrija Habuš**, operna pjevačica **Olga Brucci**, predsjednik Savjetodavne komisije u Srbiji za preživjele Holokausta **Miroslav Ribner**, fra **Ivan Holetić** kao i predstavnici mlađe generacije:

muzičar i majstor za klavire **Antun Vrbaneć**, autorov otac **Vlado Sokač**, atletičarka **Dijana Išvanović**, te nogometaši **Zoran Cvetanović**, **Ivan Fileš** i slavni **Srećko Katanec** i drugi.

U knjizi se našla i priča o Društvu Međimuraca u Beogradu, koje je djelovalo u međuraću, kao i nakon Drugog svjetskog rata.

»Beograd je grad koji je privlačio i privlači ljude s različitih strana da dođu i ostanu živjeti u njemu. Nakon

Prvog i Drugog svjetskog rata u njega su tako pristizali i Međimurci, s krajnjeg sjevera Hrvatske. Dolazili su i svojim djelima ostavljali 'trag u vremenu'. Ponosan, čestit, vrijedan i nenametljiv narod, koji duboko poštuje tuđu a njeguje svoju baštinu, tradiciju, jezik i kulturu«, kaže autor knjige Ivan Sokač, koji je i sam obiteljskim podrijetlom Međimurac.

Knjiga je objavljena na srpskom jeziku. Kako Sokač dodaje, za potrebe monografije puno toga se izvlačilo iz starih ormara, kutija s fotografijama pod krevetom i ladicama starih kredenaca. Knjiga je puna fotografija, dokumenata i svjedočanstava o navedenim osobama.

U knjizi su i kratki osvrti poznatih Međimuraca: pisca **Kristiana Novaka** i višemedijskog umjetnika **Željka Kipkea** o Beogradu.

Tiskanje knjige finansijski je pomogao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

D. B. P.

Gostovanje u Hrvatskoj

Bunjevačko kolo u Hruševcu Kupljenskom

Predizvođački ansambl HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice sudjelovao je protekloga vikenda na XXVI. Festivalu u Hruševcu Kupljenskom u Hrvatskoj. Mladi Subotičani predstavili su se s dvije koreografije: *Igre iz Šumadije* i *Splet bunjevačkih plesova*, a njihova članica **Petra Pirša** natjecala se za najsudionicu odjevenu u tradicijsku nošnju. Domaćin HKC-u bio je mjesni KUD *Hruševac Kupljenski*. U okviru putovanja, folkloristi *Kola* posjetili su i gradove Samobor i Zagreb.

Gibonni nastupio u Subotici

SUBOTICA – Poznati splitski kantautor **Zlatan Stipišić Gibonni** održao je prošloga tjedna dva koncerta u subotičkoj Sinagogi. Nastupio je u pratnji mnogočlanog benda predvođenog **Nikšom Bratošem**. Gostovanje Gibonnija pratio je veliki interes publike te su organizirane dvije koncertne večeri. Prostor subotičke Sinagoge, u odnosu na veće koncertne dvorane, pružio je Gibonniju »priliku za intimniji i senzibilniji muzički pristup pjesmama«.

O mogućnostima razvoja suradnje

SUBOTICA – U Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata u ponedjeljak je održan radni sastanak predstavnika te ustanove na čelu s v. d. ravnatelja **Josipom Bakoom** i predsjednika KD-a **Ivan Antunović** iz Subotice vlč. **Josipa Štefkovića**. Razgovaralo se o dosadašnjoj suradnji te su razmotrene mogućnosti njezina daljnjeg razvoja, osobito u područjima nakladništva, digitalizacije, zajedničkih kulturnih manifestacija i drugih oblika očuvanja i promicanja hrvatske kulturne baštine u Vojvodini. Poseban naglasak stavljen je na suradnju u području digitalizacije, a s tim u svezi zaključeno je kako postoji prostor za zajednički rad i unaprjeđenje dostupnosti kulturne baštine široj javnosti.

Gubec u Velikoj

VELIKA – Folklorni ansambl HKPD-a **Matija Gubec** iz Tavankuta gostovao je na tradicionalnoj XXXIII. smotri hrvatskog folklora *Čuvajmo običaje zavičaja* u Općini Velika u Hrvatskoj.

»Nezaboravni provod, nova poznanstva, predstavljanje tradicijske kulture bunjevačkih Hrvata iz Tavankuta dio su onoga što naše Društvo s ljubavlju prezentira dragim domaćinima. Hvala Općini Velika te KUD-u **Ivan Goran Kovačić** na srdačnom dočeku i odličnoj organizaciji«, navede u udruzi.

O tkanju bunjevačkih Hrvata

SUBOTICA – Mađarski folklorni centar u Vojvodini obilježio je 30 godina postojanja, a u svečanom programu 31. svibnja, među ostalim, bili su izloženi predmeti (pregače, stolnjaci) tkani u duhu tradicije bunjevačkih Hrvata. Dio izložaka bio je iz kolekcija hrvatskih udruga i pojedinaca iz Subotice (najviše **Grge Piukovića**), a drugi dio izradila je, rekonstrukcijom originala, umjetnica narodnje primijenjene umjetnosti iz Budimpešte **Zsuzsa Zsigmond**, rođena **Piukovics**. Zsigmond je ovom prigodom održala predavanje i demonstraciju o ovoj vrsti tkanja.

Stipanova princeza u Novom Travniku

NOVI TRAVNIK – Predstava *Stipanova princeza* Dramske sekcije HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice (tekst i režija **Marjan Kiš**) sudjelovala je na prvom međunarodnom festivalu kazališta *Pozornica jednakosti* u Novom Travniku. Festival je okupio predstave iz BiH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore. Organizator je lokalni Teatar *Taliya*.

Kraljice na Dove

TAVANKUT – U okviru *Tavankutskog kulturnog lita 2025.*, u nedjelju, 8. lipnja, na blagdan Duhova (Dove), bit će upriličen običaj – ophod *kraljica* selom. *Kraljice* će nazočiti svetoj misi u mjesnoj crkvi Presvetog Srca Isusova s početkom u 10.30 sati, a ophod slijedi u popodnevним satima. Navečer, u 19 sati, na etnosalašu *Balažević* bit će priređeno *Kolo na Dove*.

Magma u Vinkovcima

VINKOVCI – Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci organizira u ponedjeljak, 9. lipnja, predstavljanje knjige pjesama *Magma* **Nevene Mlinko** (Hrvatska čitaonica Subotica, 2024.). Uz autoricu, o knjizi će govoriti **Mateja Jurčević**, dobitnica nagrade *Goran* za mlade pjesnike 2016. godine. Početak je u 18 sati.

Promocija monografije o HKD-u Šid

SOT – Promocija monografije *Hrvatsko kulturno društvo Šid* povodom obljetnice – 15 godina Udruge (2010. – 2025.) – bit će održana u srijedu, 11. lipnja, u dvorani *Kata* pri crkvi svete Katarine u Sotu. Osim autora **Josipa Pavlovića**, o monografiji će govoriti **Vera Radivojko** i **Radovan Sremac**. Početak je u 18 sati. Nakon promocije slijedi domjenak uz nastup glazbenika **Marka Križanovića**.

Koncert zborova župa Srijemske biskupije

Glazbeno slavlje u čast Mariji

Svečani koncert koji je okupio župne zborove Srijemske biskupije i ispunio svetište molitvom, pjesmom i zajedništvom, održan je 31. svibnja u svetištu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu. Zborovi su izveli bogat i raznolik repertoar posvećen Blaženoj Djevici Mariji. Nastupili su zborovi iz župe Presvetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca, župe Uzvišenja Svetoga Križa iz Rume, župe svetog Dimitrija, đakona i mučenika iz Srijemske Mitrovice, te združeni zbor župa sv. Josipa iz Čerevića, sv. Barbare iz Beočina i Našašća Svetog Križa iz Srijemske Kamenice. Nastupio je i zbor župe Uzvišenja Svetoga Križa iz Petrovaradina, kao i zbor župe Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Zemuna.

Obnovljena tradicija

Rektor svetišta na Tekijama preč. **Matej Perić** objasnio je kako je svibanjski koncert dugogodišnja tradicija koja se desetljećima održavala u Marijinu mjesecu. Iako je zbog pandemije koronavirusa došlo do prekida, sada se ponovno nastoji oživjeti ta vrijedna duhovna i kulturna praksa. Naglasio je kako je program koncerta posvećen Blaženoj Djevici Mariji te da je okupljanje vjernika u svetištu prilika za zajedničko slavljenje Boga i Gospe.

»Tekije su uvijek bile mjesto susreta s Bogom, ali i mjesto susreta ljudi međusobno. I uvijek mi je to prvo na srcu: da se ljudi susreću međusobno i da im ovo mjesto bude poveznica između neba i zemlje, odnosno mjesto za susret s Bogom«, naglasio je preč. Perić.

Trostruka molitva

Sestra **Marija Jelena Damjanović**, voditeljica Mješovitog katedralnog zbora Sv. *Cecilija* župe svetog Dimitrija, đakona i mučenika iz Srijemske Mitrovice, dolazi iz Đakovačke provincije Milosrdnih sestara Svetoga Križa. Na ovom susretu zbor iz Srijemske Mitrovice izveo je tri marijanske pjesme: *Sav raj te slavi, kraljice, Lijepa si, o Marijo i Majko ljubežljiva*. Sestra Marija Jelena istaknula je kako su članovi zbora pjesme prihvatili s velikim oduševljenjem, pjevajući ih iskreno i s puno srca. Pohvalila je njihovu otvorenost i predanost, redovito sudjelovanje na probama i suradnički duh koji je omogućio kvalitetnu pripremu. Smatra kako nastup nije samo glazbeni doprinos, već i duhovni poticaj vjernicima.

»Drago mi je da je upriličen ovakav susret zborova – da se malo čujemo, međusobno potaknemo i budemo poticaj jedni drugima. Današnji blagdan je Pohod Bla-

žene Djevice Marije svetoj Elizabeti, što je uistinu lijepo povezano s krajem svibnja, mjeseca posvećenog našoj dragoj Gospi. Posebno mi je drago što se sve to događa ovdje na Tekijama – što ova sredina može omogućiti i što postaje poruka svima onima koji vole pjevati. Jednostavno, to je slavljenje Gospodina. Pjesma je, kako znamo reći, dvostruka molitva. Ja volim reći pjevačima dok vježbamo: to je trostruka molitva, jer dok sve to ne uvježbamo, moramo puno toga ponavljati i imati strpljenja jedni s drugima. A kada to sve posložimo i osmislimo kao

molitvu, onda to doista ima smisla. Svi imamo razloga za molitvu, osobito danas, kada se suočavamo s brojnim izazovima u svijetu», zaključila je sestra Marija Jelena.

Koncert koji promiče zajedništvo

Nastupio je i mještoviti zbor župe Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Zemuna, a voditeljica **Nina Fuštar** istaknula je kako će se zbor predstaviti pjesmama *O, nado moja* i *Majko ljubežljiva* te pjesmom *Zemunskoj Gospi*, koja je, kako kaže, posebno prepoznatljiva za njihov zbor.

»Svaki nastup je važan, a ovakvi koncerti, na kojima se okupljamo iz različitih župa, meni su posebno važni jer promiču zajedništvo. Uvijek vlada dobra energija, lijepo je druženje i nekako uvijek slavimo i uzvisujemo pjesmom«, kazala je Fuštar.

Na kraju programa okupljenima se zahvalio generalni vikar Srijemske biskupije mons. **Josip Ivešić**, a koncert je zaključen pjesmom *Oj Tekijska Gospo sveta...* u izvedbi svih sudionika. Druženje je nastavljeno u dvorani svetišta uz domjenak, što je bila prigoda za nova poznanstva, obnovu prijateljstava i razgovore o budućim susretima.

Koncert su organizirali Srijemska biskupija, Samostan Milosrdnih sestara Svetoga Križa iz Srijemske Mitrovice i Biskupijsko svetište Gospe Tekijske, uz potporu Srijemske biskupije i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Kristina Ivković Ivandekić

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

Vas poziva na
predstavljanje knjige

■ **Bunjevačke kraljice** ■

Duhovski običaj bunjevačkih Hrvata

Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo*, Subotica

ponedjeljak, 16. lipnja 2025. godine s početkom u 19 sati

■ U programu nastupaju: ■

autorice

dr. sc. Milana Černelić (Zagreb)

Tamara Štricki Seg (Subotica)

recenzentica **dr. sc. Marijeta Rajković Iveta** (Zagreb)

urednica **Katarina Čeliković** (Subotica)

SUBOTIČKE KRALJICE

HKUD *Vladimir Nazor* gost *Primorske noći* u Kraljevici

Dan državnosti proslavljen uz bunjevačke plesove

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora gostovalo je 30. svibnja na Smotri folklora *Primorska noć* u Kraljevici. Program, kojim je obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske, organizirao je KUD *Lanterna* u dvorcu *Nova Kraljevica – Frankopan*. Na smotri je, osim sudionika iz raznih krajeva Hrvatske te iz BiH, nastupio i HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, čiji je dolazak u Kraljevicu realiziran uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske matice iseljenika – podružnica Rijeka.

Gosti iz Sombora predstavili su se bunjevačkim plesovima: *Rokoko*, *Momačko kolo* i *Veliko bunjevačko kolo*. U

pozdravnom govoru predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor Tomica Vuković* kazao je da hrvatska udruga u Somboru kontinuirano radi od 1936. godine. U Društvu aktivno rade folklorna sekcija, škola tambure, dramska, kiparska i sportska sekcija, škola hrvatskog jezika, a četiri puta tijekom godine *Nazor* tiska i svoj list *Miroljub*.

»Naš dolazak u Kraljevicu uzvratni je posjet KUD-u *Lanterna*. Drago nam je da smo ovdje večeras, naročito što se ovim programom obilježava Dan državnosti Hrvatske. Prvi puta na nekom nastupu u Hrvatskoj predstavljamo i bunjevačku nošnju koju smo obnovili iz projekta prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija«, kazao je Vuković.

Smotra folklora *Primorska noć* u Kraljevici održava se svake godine i uz kulturna društva koja dolaze iz Hrvatske svake godine poziv bude upućen i nekom hrvatskom društvu izvan domovine.

»Gostovali su nam iseljenici iz Amerike, Austrije..., a prvi puta nam gostuju Hrvati iz Vojvodine«, kazala je predsjednica KUD-a *Lanterna Verica Filić*.

Tijekom dvodnevog gostovanja u Kraljevici gosti iz Sombora posjetili su dvorac *Nova Kraljevica – Frankopan*, izgrađen u XVII. stoljeću na samom ulazu u Bakarski zaljev i koji je dio turističke rute kroz Hrvatsku *Putovima Frankopana*. U obnovljenom dvorcu je Mali muzej ribarstva i brodogradnje. Brodogradilište u Kraljevici otvoreno je 1729. godine i bilo je prvo na istočnoj obali Jadranskog mora.

Z. V.

Sedam dana i sedam noći pred Gospodinom

Molitvena zajednica *Proroci* šestu godinu zaredom organizirala je Jerihonsko bdjenje u Subotici u kapelici Crne Gospe kod franjevac. Sedam dana i sedam noći pred Gospodinom s nakanom za obnovu ljudskog i kršćanskog života u Gradu. Svih šest godina nakana je ista, no iz godine u godinu mijenja se geslo, te je ove godine geslo susreta: »U Srcu Isusovu – mjesto gdje slava Tvoja stoluje«.

»Svake godine iznova, po poticaju Duha Svetoga, bismo geslo susreta. Tako smo se ove godine oslonili na Srce Isusovo. Ono što je interesantno, a čega se nitko ranije nije sjetio jeste da je lipanj posvećen upravo Srcu Isusovom. To smo shvatili tek kad smo zakoračili u ovaj mjesec. Druga stvar za koju također nismo znali kada smo dogovarali geslo, jeste da je ovih dana izašla enciklika pokojnog pape **Franje** na hrvatskom jeziku i ona govori baš o Srcu Isusovu. Iako toga nismo bili svjesni, zapravo smo vrlo aktualni. Na tom geslu gradimo tematske susrete, tako da zaista možemo reći da nas je vodio Duh Sveti«, priča član Molitvene zajednice *Proroci* **Filip Čeliković**.

Od prošle godine termin Jerihonskog bdjenja pomjeren je s korizme na tjedan prije svetkovine Duha Svetoga

iz praktičnih razloga, ali i radi toga, kako je pojasnio Čeliković, jer Duh Sveti ima posebno mjesto u karizmatškoj zajednici.

Po riječima Čelikovića, Molitvena zajednica *Proroci* ove godine nije radila posebnu kampanju, jer su ljudi navikli kako sve funkcionira i da se podrazumijeva da će Jerihonsko bdjenje biti.

»Točne brojke jako je teško reći. U svim terminima bude i više ljudi nego što znamo. U pobožnosti i duhovnosti nije važno je li uvijek mnoštvo ljudi prisutno, pa i Isusa je slijedilo mnoštvo, pa su ga ostavili... Brojke se iz godine u godinu mijenjaju, to ovisi i o događanjima u Gradu. Ono što je nama bitno jeste da se svi termini koje otvorimo mjesec dana ranije popune. Oni koji mogu se odmah upišu, a ostali se naknadno priključuju. Veliki broj ljudi dolazi i bez najave i upisivanja. Prvotni smisao Jerihonskog bdjenja nije koliko će ljudi biti pred Presvetim, nego da uvijek ima nekoga. Čak i usred noći zna biti više molitelja. Brojke u Crkvi zapravo nisu neko mjerilo ispravnosti«, pojasnio je Čeliković.

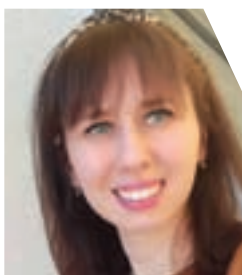
Posljednjeg dana Jerihonskog bdjenja, sutra u 17 sati je Duhovsko bdjenje i posveta obitelji, dok će u 18 sati biti služena sveta misa koja predstavlja završetak bdje-

Mons. Svalina pohodio hrvatske katolike u Irskoj

Srijemski biskup mons. **Fabijan Svalina** pohodio je od 30. svibnja do 1. lipnja hrvatske katolike u Irskoj, objavljeno je na društvenim mrežama Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. Tom prigodom, točnije 30. svibnja, susreo se s nacionalnim ravnateljem Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu **Tomislavom Markićem**, voditeljem Hrvatske katoličke misije u Dublinu fra **Mironom Sikirićem** i s dublinskim nadbiskupom mons. **Dermotom Farelom** te su razmijenili mišljenja o budućnosti pastora hrvatske zajednice u Irskoj. Istoga dana susreli su se i s **Berislavom Živkovićem**, zamjenikom veleposlanika Republike Hrvatske u Irskoj **Davora Vidiša**. Istoga dana biskup Svalina krstio je i **Luku Valinčića**, prvo dijete **Igora** i **Martine**, r. **Fišić**.

Sljedećeg dana biskup Svalina predvodio je Osmo hrvatsko hodočašće u Međunarodno marijansko svetište Knock, na kojemu je sudjelovalo preko 200 hrvatskih ka-

Duh Sveti je i danas s nama

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Slavimo ove nedjelje Pedesetnicu, Duhove. Jedan od najvažnijih dana za Crkvu. Toga dana Duh Sveti sišao je na apostole i nastao je novi Božji narod, kojem i mi pripadamo po krštenju. Danas, na Duhove, kada u mnogim župama sudjelujemo na slavlju podjeljivanja sakramenta potvrde, ponosni smo i sretni što smo i mi dio Crkve. No, trebamo osjećati još mnogo više od ponosa i sreće, jer je to Božja milost da smo dio njegova naroda, da smo njegova djeca koja su primila Duha Branitelja koji je s nama u sve dane do svršetka svijeta.

Pedesetnica

Duh Sveti dolazi k apostolima u trenucima njihove velike zbunjivosti. Primili su zadatak od Isusa da sve narode učine njegovim učenicima, a onda je on otišao i ostavio ih same. Zabrinuti su kako će učiniti ono što im je zadano, a zabrinuti su što ni Isusa nema da ih uputi. Ne znaju tko je Duh Branitelj koji im je obećan, i što je pod tim Isus mislio. U kaosu emocija i nesređenih misli Isus konačno ispunjava obećanje i šalje Duha Svetoga. Djela apostolska opisuju taj događaj kao nešto čudesno (usp. Dj 2,1-11). Tu su i vjetar i vatra, znakovi njegova raspoznavanja, ali i još veća čudesa koja potvrđuju njegovu prisutnost.

On najprije preobražava apostole. Oni od uplašanih učenika, koji ne znaju što i kako trebaju činiti, postaju hrabri navjestitelji Radosne vijesti, koji znaju kako propovijedati. A onda čini još jedno čudo nad onima koji slušaju njihov navještaj. Svatko od stranaca u Jeruzalemu čuje apostole na svome jeziku. A kada ih čuje, želi ih slušati te vjeruje u ono što oni navještaju. Tako je prvi dan Crkve najčudесniji dan u njezinoj povijesti. Tri tisuće ljudi prigrilo je vjeru toga dana i krstilo se. A sve je to djelo Duha koji je sišao na Isusove učenike.

I nakon toga dana Duh Sveti nastavlja djelovati po apostolima. Oni i dalje hrabro navještaju Evanđelje tako uvjerljivo da se Radosna vijest nezaustavljivo širi, a Kristova Crkva sve više raste. Oni zaista izvršavaju nalog da sve narode učine Isusovim učenicima. Ali njihovo svjedočanstvo nije snažno samo zahvaljujući njihovim riječima, već prva Crkva živi na način da životom svjedoči ono što navješta. Duh je među njima, a oni su potpuno otvoreni njegovim poticajima, surađuju i Božji narod raste unatoč progonima i netrpeljivosti tadašnjeg svijeta.

Naša Pedesetnica

U trenutku kada smo primili sakrament potvrde Duh Sveti došao nam je sa svim svojim darovima, isto kao na apostole na dan Pedesetnice. A u našem se životu ništa nije promijenilo, niti se u Crkvi išta mijenja, a svake godine netko u svome životu doživi Pedesetnicu. Nema to veze s Duhom Svetim, nego s nama. Apostoli su ga čekali sa željom da postanu sposobni ispuniti svoje poslanje, a danas nitko nema želju istaknuti se kao navjestitelj Evanđelja. Duh Sveti treba suradnike u Crkvi i onda može učiniti po nama čudesa. On je i dalje među nama, baš kao što je Isus obećao, i bit će do svršetka svijeta, samo ne nalazi suradnike s kojima bi mogao učiniti velike stvari kao u prvim vremenima. Trebamo mu se otvoriti, trebamo željeti s njim surađivati i biti navjestitelji Radosne vijesti. Da i danas Duh po ljudima može mnogo toga učiniti svjedoče sveci i blaženici, koji su rado prihvatili njegove poticaje i svojim životom potvrdili da su dio Božjega naroda, da su Kristovi. Tako može i svatko od nas, svatko može biti apostol u svome vremenu i svome mjestu. Zato se možemo već danas početi moliti Duhu da od nas učini prave svjedoke Evanđelja te živjeti prema njegovim poticajima.

nja. Brojni vjernici će upravo tijekom spomenutih termina zahvaliti na primljenim milostima tijekom proteklih 168 sati zajedništva pred Gospodinom.

Ž. V.

tolika iz cijele Irske, od kojih su mnogi sudjelovali i u pobožnosti križnog puta koju je predvodio ravnatelj Markić, kao i u slavlju sakramenta pomirenja. Biskup Svalina je, predvodeći euharistijsko slavlje, pozvao prisutne da svoje vlastito životno hodočašće usklade i nadahnu pohodom Blažene Djevice Marije svojoj rođakinji Elizabeti te da u izazovima života budu svjesni krajnjeg cilja svojeg putovanja – života vječnog.

U nedjelju, 1. lipnja, biskup Svalina predvodio je nedjeljno euharistijsko slavlje pod kojim je deset krizmanika primilo sakrament svete potvrde. Biskup ih je ohrabrio da osnaženi ovim svetim sakramentom zauzetije svjedoče kršćansku vjeru te drugima budu primjer i pomoć u nevoljama života.

Voditelj Sikirić svima je zahvalio na sudjelovanju i pripremi slavlja te izrazio radost zbog novih krizmanika koji pomlađuju i ovu najmlađu hrvatsku katoličku misiju u svijetu.

H. R.

Pokrovitelji rada udruge:

Središnji državni ured za Hrvate
izvan Republike Hrvatske

Zajednica Hrvata Zemuna „Ilija Okrugić“

Vas poziva na

Godišnji koncert zbor „Odjek“

6. VI. 2025. u 19 sati

u crkvi Uznesenja BDM, Zemun

Veliki trg 4

LUČA ЛУЧА

KUD VUK KARADŽIĆ
HKC BUNJEVAČKO KOLO

SUBOTA | 07.06.2025. | 20H

VELIKA DVORANA HKC BUNJEVAČKO KOLO, SUBOTICA

CIJENA:
500,00 RSD

HRVATSKA

RIJEČ

Hrvatska riječ, broj 19, 6. lipnja 2003.

Službena uporaba pisma i jezika

Pripadnici manjina ne mogu uvijek uživati u praksi u zakonom zagarantiranom pravu da se u javnim ustanovama koriste svojim jezikom. Mali je broj pripadnika manjina koji je spreman trošiti energiju inzistirajući na svom pravu, u uvjerenju da je još uvijek »pravo jačeg« temelj međusobnih odnosa...

Slaven Dulić, zamjenik pokrajinskog tajnika za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, upravu i propise, kaže da ipak nije sve tako crno i da je nakon donošenja »omnibus« zakona Skupštini AP Vojvodine pripalo pravo nadzora nad primjenom službene uporabe jezika, ali i pravo bližeg uređenja službene uporabe jezika. (Nikola Perušić)

Jadi novinarske bilježnice

Danas je po svemu sudeći najteže biti novinarski blok, bilježnica ili teka. Kao takva, izložena si svakovrsnim napadima i opasnostima, ugrožena ti je egzistencija i bilježnički integritet, riskiraš da po tebi bilježe gluposti, neistine i proizvoljnosti, ali i da se političari nad tobom grubo »bahate«. Ako stvari u gluposti i bahatosti odu predaleko, može ti se desiti da te nogom šutne osobno *Velimir Velja Ilić* uz propratni tekst koji nije za novine...

... Namjeri se junak na junaka, bivši suborac na bivšeg suborca, bivši koalicioni partner na bivšeg koalicionog partnera. U svakom slučaju mnogo tu ima bivšeg, a bivših, njih će u budućnosti biti još. (Mirko Sebić)

Smekšavanje granice između Srbije i Hrvatske

Hrvatska Vlada donijela je u srijedu odluku prema kojoj se privremeno od državljana Srbije i Crne Gore neće zahtijevati vize za ulazak u Hrvatsku za turističke posjete do 90 dana, te da se suspenzija viznog režima primjenjuje od 10. lipnja do 31. prosinca ove godine. (Vesela Laloš)

Papa treći put u Hrvatskoj

Poglavar Katoličke crkve Papa Ivan Pavao II. treći put stiže u pastoralni posjet Hrvatskoj. Prvi put je to bilo 1994. godine prigodom proslave 900. obljetnice uspostave Zagrebačke biskupije, kada se na novozagrebačkom hipodromu dogodio najveći skup hrvatske povijesti – oko milijun vjernika sudjelovalo je na misi. Godine 1998. proglasio je u Mariji Bistrici blaženim mučenika za vjeru i simbol otpora komunističkom režimu kardinala Alojzija Stepinca. Tom prigodom posjetio je i Split. Iz papina govora na zagrebačkom hipodromu proizlazi da je ovdašnjim katolicima namijenio ulogu mosta među narodima i religijama u regiji, te da je potrebno jačanje u vjeri za tako važan zadatak. Papa je unatoč svom ne baš sjajnom zdravstvenom stanju, svoje stoto međunarodno putovanje usmjerio u Hrvatsku. Prvi put će se dogoditi da punih pet dana boravi u jednom gradu izvan Rima, što će se desiti u Rijeci. (Nikola Perušić)

Izaslanstvo HNV u Izvršnom vijeću Vojvodine

Lektorat na hrvatskom – prioritet

Predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća razgovarali su proteklog tjedna s pokrajinskim tajnikom za upravu, propise i prava nacionalnih manjina *dr. Tamásom Korheczom*, te pokrajinskim tajnikom za kulturu i obrazovanje *Zoltánom Bunyikom* o programu HNV i problemima u hrvatskoj zajednici u oblasti obrazovanja i službenoj uporabi jezika. U izaslanstvu su bili predsjednik Vijeća *mr. Josip Ivanović*, predsjednik Izvršnog odbora *Lazo Vojnić-Hajduk*, član IO zadužen za obrazovanje *Dujo Runje*, te tajnik Vijeća *Ladislav Suknović*. Na sastanku s *dr. Tamásom Kor-*

heczom, bili su nazočni i zamjenik pokrajinskog tajnika *Slaven Dulić*, te samostalni savjetnik za pitanja hrvatske zajednice *Boro Kecman*.

Među prioritetima je istaknuto formiranje lektorata na hrvatskom jeziku, kao prvog i neophodnog temelja osposobljavanja kadrova. *Dr. Korhecz* je prisutne upoznao s donošenjem pokrajinske Odluke o službenoj uporabi jezika i pisma, a glede određivanja tradicionalnih naziva mjesta, te pojasnio način dodjele sredstava iz pokrajinskog proračuna.

L. S

Temeljem članka 133. Zakona o socijalnoj zaštiti (*Sl. glasnik RS*, br. 24/2011 i 117/2022 – odluka US) i čl. 29., 30., 31. i 32. Statuta Gerontološkog centra Subotica, Upravni odbor raspisuje

NATJEČAJ ZA IMENOVANJE RAVNATELJA

Pravo sudjelovanja na natječaju ima državljanin Republike Srbije, koji je stekao visoko obrazovanje na studijama drugog stupnja (master akademske studije, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine i odgovarajući akademski odnosno stručni naziv utvrđen u području pravnih, psiholoških, pedagoških i andragoških znanosti, specijalne edukacije i rehabilitacije, socioloških, političkih, ekonomskih ili medicinskih znanosti i ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci

Kandidat za ravnatelja Ustanove dužan je dostaviti sljedeću natječajnu dokumentaciju:

- * Vlastoručno potpisan životopis,
- * Originalan izvod iz matične knjige rođenih (ne stariji od 6 mjeseci)
- * Originalan izvod o državljanstvu (ne stariji od 6 mjeseci)
- * Preslik očitane osobne iskaznice,
- * Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti,
- * Uvjerenje o stečenoj stručnoj spremi (ovjerena kopija diplome),
- * Potvrdu o radnom iskustvu u struci,
- * Program rada za mandatni period,
- * Uvjerenje o nekažnjavanju (original)
- * Uvjerenje da se ne vodi kazneni postupak (original)

Prijave kandidata dostavljaju se u roku od 15 (slovima: petanest) dana od dana objavljivanja natječaja u dnevnim listovima.

Prijave se šalju u zatvorenoj omotnici na adresu:
Gerontološki centar Subotica,
Aleja maršala Tita br. 31
24000 Subotica

Prijave slati s naznakom »Konkurs za imenovanje direktora – NE OTVARAJ«, navesti ime i prezime kandidata kao i adresu stanovanja.

U roku od 15 (slovima: petnaest) dana od dana završetka natječaja Upravni odbor ustanove razmatra pristigle prijave. Ravnatelja imenuje Pokrajinska vlada na temelju prethodno provedenog natječaja na temelju pribavljenog mišljenja Upravnog odbora na mandatni period od 4 (slovima: četiri) godine. Neblagovremene i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Predsjednica Upravnog odbora
Gerontološkog centra Subotica
Zorana Kajdoči

Zahvalnica za kraj školske i vjeronaučne godine u Žedniku

Župa sv. Marka Evanđelista u Žedniku bila je 31. svibnja domaćin susreta vjeroučenika osnovnoškolskog uzrasta koji su se okupili kako bi skupa zahvalili Bogu za ovu školsku i vjeronaučnu godinu. Svetu misu zahvalnicu predvodio je vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov** u zajedništvu s vlč. **Dominikom Ralbovskim** i vlč. **Franjo Ivankovićem**, koji je ujedno bio i domaćin ovoga susreta.

Drugi svećenici, mons. dr. **Andrija Anišić** i vlč. **Dra- gan Muharem**, bili su na raspolaganju za svetu ispovijed. Pjevanje pod svetom misom predvodio je vrsni dječji zbor župe domaćina *Markovi lavovi* pod vodstvom **Marine Vincer**.

U prigodnoj homiliji vlč. Vojnić Mijatov govorio je o tome kako je jasno da su sada, pri kraju škole, svi umorni i kako čekaju ljetni odmor. Ali, rješenje za odmor nije mirovanje nego, kako je rekao, radije treba krenuti na put i postati hodočasnik Nade.

»Vaša vjera, vaše obrazovanje ne završava u školi, u školskoj klupi, ono se nastavlja na igralištu, u vašim obiteljima, tamo gdje god budete obitavali. Upravo vi, kao hodočasnici Nade, puni znanja i svjedoci evanđelja – onoga što ste učili na vjeronauku i školi, i te kako imate ovlast da sad gdje god budete naviještate Krista, jer kamo god išli, vi ste Kristovik«, rekao je Vojnić Mijatov.

Žednička crkva je do posljednjeg mjesta bila ispunjena vjeroučenicima, a po nekim procjenama na susretu je bilo između 350 i 400 osnovaca. Na kraju misnog slavlja djeca su imala prigodu pitati redovnice ono što ih je zanimalo. Tako su s. **Nada**, s. **Ljubica** i s. **Silvana** imale pune ruke posla – odgovoriti na sva postavljena pitanja.

Svetoj misi prethodile su radionice – odnosno izazovi koje su pripremili volonteri Subotičkog oratorija, a nakon mise je bio zajednički ručak i druženje, te sportske igre. Svetu misu zahvalnicu za kraj školske godine i Zaziv Duha Svetoga za početak godinama je organizirala Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisa- ma* u zajedništvu sa svećenicima Subotičke biskupije.

Nakon pandemije koronavirusa nastala je stanka, koja je sada, ovim susretom prekinuta.

»Ovo je lijep nastavak koji vrijedi i koji prikazuje naše zajedništvo, kako u vjeri tako i u svemu oko nas. Ideja je da nakon pandemije nastavimo, koliko-toliko, tamo gdje smo stali. Još prije pandemije se razgovaralo o tome da bismo misu zahvalnicu za kraj školske godine imali u seoskim župama, točnije svake godine druga župa. Ujedno je želja da djeca nemaju samo svetu misu, koja je svakako okosnica susreta, ali da imaju i mogućnost za druženjem, upoznavanjem, zajedništvom. Ove godine najveći je teret na sebe preuzeo vlč. Franjo Ivanković, koji je bio aktivan i svih dosadašnjih godina«, rekla je predsjednica Organizacijskog

odbora **Stanistava Stantić Prčić** te dodala kako bi na početku školske godine sveta misa – Zaziv Duha Svetoga bila i dalje u župi sv. Terezije Avilske, odnosno u katedrali.

Ona je pojasnila i kako je u svemu ovome potrebna i podrška svećenika i vjeroučitelja koja je prisutna. Naime, organizaciju ovog susreta je od ove godine preuzeo Katehetski ured Subotičke biskupije, te su vjeroučitelji bili nositelji ovog programa. Po riječima Stantić Prčić, ovaj susret planira se vratiti u redoviti kalendar školskih aktivnosti, te će time naredne godine biti obuhvaćeno još više djece i škola.

Ponovni susret rezerviran je za početak rujna, odnosno za početak nove školske godine.

Ž. V.

Susret vrtića koji nose ime blažene Marije Petković

Blato na otoku Korčuli, mjesto rođenja blažene **Marije Propetog Isusa Petković**, bilo je proteklog vikenda mjesto susreta svih vrtića koji nose ime ove blaženice. Tako su se 31. svibnja i 1. lipnja, kada je održan 22. susret, susrela djeca, roditelji, odgajatelji i časne sestre iz: Zagreba, Pule, Osijeka, Splita, Blata i Subotice. Svi oni djeluju pod zagovorom blažene Marije Petković i vrtići nose njeno ime.

Kako je rečeno, nije ovo bio tek izlet, nego obogaćujući susret koji je u središte stavio vrijednosti na kojima su utemeljeni ovi vrtići, a to je ljubav prema Bogu, zajedništvo i služenje drugima.

Po riječima odgojiteljice iz Subotice **Marine Piuković** prvi dan susreta započeo je tribinom za roditelje, a predavanje na temu »Djeca u današnjem digitalnom svijetu« održao je župnik u Žrnovu don **Jerko Ban**. Program je nastavljen euharistijskim slavljem u klausturu samostana Kreći milosrđa, čija je utemeljiteljica Marija Petković, a potom je u gradskoj dvorani slijedilo predstavljanje predškolaca svih vrtića uz pjesmu, recitacije i ples. U nedjelju su svi sudionici imali zajedničko euharistijsko slavlje u župnoj crkvi u Blatu i time, kako je rekla Piuković, zahvalili Bogu na završetku bezbrižnog djetinjstva i zamolili za pomoć i blagoslov za nove, školske dane koji dolaze.

S djecom i obiteljima iz Subotice išao je kao duhovnik, svećenik Beogradske nadbiskupije vlč. **Mihael Sokol**.

Ž. V.

Izlet u Keltsko selo i Novi Sad

Učenci trećeg i četvrtog razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku 30. svibnja bili su na jednodnevnom izletu u Keltskom selu i Novom Sadu. Izlet su organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i HPD **Bela Gabrić**, a učenici su imali priliku sudjelovati u raznim radionicama, edukacijama i u zabavnom sadržaju koji je za njih pripremljen.

U Keltskom selu upoznali su se s načinom života starih Kelta, te sudjelovali u dvjema radionicama, nakon čega su imali slobodno vrijeme za druženje, zajednički ručak i obilazak mini zoološkog vrta smještenog pokraj Keltskog sela. U poslijepodnevним satima prošetali su središtem Novog Sada, a i ovaj izlet bio je prilika za međusobno druženje i povezivanje učenika različitih generacija.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsApp ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Novi pravilnik – meso i mliječni proizvodi imat će dodatne informacije na deklaraciji

Ministar poljoprivrede najavio je nove pravilnike i uredbe, koji bi trebali utjecati na uvoz mesa i mliječnih proizvoda. Na pakiranju će biti istaknuta zemlja porijekla i datum proizvodnje mesa, a biljni sirevi razvrstati će se u zasebnu kategoriju, odvoenu od mliječnih, prenosi RTV.

Za meso koje je uvezeno u Srbiju morat će se znati porijeklo, u kojoj je zemlji obrađeno, kao i koliko je staro. Kako kažu iz Nacionalne organizacije potrošača Srbije, najskuplje će biti svježije meso, a na pakiranju će jasno biti obilježeno ono koje je zamrznuto nekoliko dana.

»Vaše je pravo da znate na kojoj farmi je uzgajano, je li bila prirodna ispaša ili se tretiralo nekim drugim stvarima i onda tko je to odvezao, koja klaonica je to obradila, u kojoj smjeni je obrađeno, tko je distribuirao, a tko je prodavao. Znači, taj lanac se mora znati i svi su podjednako odgovorni«, rekao je **Goran Papović** iz Nacionalne organizacije za zaštitu potrošača.

Biljni sirevi po novoj deklaraciji bit će razvrstani na posebne rafove od mliječnih proizvoda, ističe Papović.

»Sada se tu trebaju pozabaviti s našim domaćim proizvođačima. Znači, koliko mi sireva imamo? Imamo tradiciju pravljenja sireva, a zaboravili smo što je pravi sir«, dodao je on.

Papović naglašava da će se izvršiti provjera natpisa, kao i veličina fonta kojim su napisane informacije o proizvodu. Dodaje kako će nove promjene regulirati tržišni nadzor, a savjetuje i potrošačima da prijave ukoliko primijete da netko ne poštuje deklaraciju, prenosi RTV.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji

VAŽI DO 10. 6. 2025.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Put na Mjesec

Pejzaži tišine

Postoje mjesta na ovom planetu koja neodoljivo podsjećaju na Mjesec. Nisu to samo ogoljeni krajolici, bez vegetacije i zvuka, već čitava područja koja odišu tišinom, mistikom i nekim vanvremenskim osjećajem. U potrazi za takvim mjestima otkrila sam čitavu mrežu destinacija koje izgledaju kao da pripadaju nekom drugom planetu, ili barem nose njegovo ime. Neka su udaljena i teško dostupna, a neka vas iznenade svojom blizinom i simbolikom.

Zapravo, i sama sam bila na jednom takvom mjestu. Plato Mjeseca (ili Mjesečev plato) nalazi se iznad mjesta Baška na otoku Krku, a do njega vodi planinarska staza. Teren je ogoljen, kamenit, s vrlo malo vegetacije – gotovo nadrealno izgleda, kao da hodate po površini Mjeseca. Čini mi se da sam o njemu već pisala, ali za one koji se ne sjećaju idealno je za ljubitelje planinarenja i pješčenja, ali i za one koji traže malo drugačiju razglednicu s Jadrana. Pogled s platoa prema moru je spektakularan. Staza vodi i pokraj pastirskih suhozida i mrgara – tradicionalnih kružnih ograđenih prostora za ovce, specifičnih za Krk.

Mjesec je, a nije

Jedna od najupečatljivijih destinacija na ovom popisu je čileanska Dolina Mjeseca, Valle de la Luna, smještena u srcu pustinje Atacama. Ovo je jedno od najsušnijih mjesta na Zemlji, a njegov pejzaž, oblikovan vjetrovima, pijeskom i vremenom, toliko podsjeća na površinu Mjeseca da se ovdje zaista testira svemirska oprema. Noću je zvjezdano nebo toliko jasno da imate osjećaj kao da više i niste na Zemlji. Vjetar odnosi misli, a horizont nestaje u beskraju.

Slična, ali po mnogo čemu jedinstvena, je bolivijska verzija istoimene doline, također Valle de la Luna, koja se nalazi nedaleko od La Paza. Ova dolina izgleda kao prirodni kiparski muzej. Njene visoke, tanke glinene formacije djeluju gotovo nemoguće, kao da ih je netko ručno isklesao. Hodajući među njima osjećate se sitno, ali i nekako spokojno, kao da šetate kroz vrijeme koje ne broji sekunde, već epohe.

Krateri

U američkoj saveznoj državi Idaho nalazi se nacionalni spomenik koji doslovno nosi ime Craters of the Moon. Riječ je o krajoliku oblikovanom vulkanskim erupcijama, ispunjenom stvrdnutom lavom, kraterima i lavinim tunelima. Taj dio svijeta izgleda toliko svemirski da su ga astronauti Apolla koristili kao mjesto za obuku prije nego što su poletjeli prema pravom Mjesecu. Ovdje se zaista osjeća težina geološke prošlosti planeta – i lagana nelagoda pri pomisli koliko je Zemlja živa ispod površine.

Daleki istok nudi nešto potpuno drugačije. U kineskoj pokrajini Guangxi, iznad grada Yangshuo, uzdiže se prirodni kameni luk nazvan Moon Hill, Mjesečevo brdo. Njegov savršeno zaobljeni otvor u obliku polumjeseca dominira krajolikom, a do vrha vodi staza koja nagrađuje pogledom na zelenilo, rijeke i planinske siluete. Ova destinacija možda ne izgleda poput Mjeseca, ali ga nosi u imenu, u obliku – i u osjećaju uzvišene tišine koju pruža dok promatrate svijet ispod sebe.

Island je, s druge strane, prava riznica mjesečevih i marsovskih krajolika. Geotermalno područje Hverir, u blizini jezera Myvatn, jedno je od najbizarnijih i najljepših prizora koje sam imala priliku istražiti. Zemlja je siva i narančasta, para izbija iz pukotina, a miris sumpora podsjeća vas da ste na tlu koje doslovno vrije. Površina izgleda kao da tisućama godina nije pripadala nikome, a upravo taj osjećaj pustoši, pare i sirove energije ono je što me najviše podsjeća na to kako zamišljam površinu Mjeseca. Ili možda Marsa. Ili nečeg još udaljenijeg.

Na kraju, kada saberem sve te dojmove, shvatim da »otići na Mjesec« ne mora nužno značiti napustiti Zemljinu orbitu. Dovoljno je zakoračiti u krajolike koji nas na njega podsjećaju, bilo izgledom, bilo simbolikom koju nose. U svijetu prepunom boja, svjetlosti i života, fascinantno je koliko nas upravo ogoljenost i tišina mogu privući. Možda zato što, baš kao i Mjesec, i mi ponekad najsajnije svijetlimo u tišini.

Gorana Koporan

Oproštaj kapetana Hrvatske od *Real Madrida*

Adios, Luka

Foto: HINA/ Tolga AKMEN

Izlaskom u 87. minuti prvenstvenog susreta protiv *Real Sociedad* na stadionu *Santiago Bernabeu*, najbolji hrvatski nogometaš svih vremena **Luka Modrić** oprostio se od navijača *Real Madrida*. Istina, subota, 24. svibnja, nije bila i posljednji nastup kapetana Hrvatske reprezentacije za madridskog velikana, jer ga sredinom ovoga mjeseca još očekuje nastup na Svjetskom klupskom prvenstvu, ali je ipak predstavljala službeni oproštaj uz neviđene ovacije s tribina.

Modrić je jedan od kraljeva *Reala*

Kada je iz *Tottenhama* stigao 2012. godine u kraljevski klub, na izričito inzistiranje **Josea Mourinha** (vrijednost transfera bila je za ono vrijeme golemih 35 milijuna eura), malo tko je mogao pomisliti kako će omaleni hrvatski veznjak Luka Modrić u sljedećim sezonama po-

stat i jedan od najvećih *Realovih* nogometaša u povijesti, jer je za proteklih 13 godina u bijeloj majici višestrukog prvaka Europe i Španjolske osvojio nevjerojatnih 28 trofeja i bio dugogodišnji kapetan momčadi i jedan od klupskih kraljeva. A evo i popisa svih trofeja kojima se radovao tijekom proteklih godina noseći majicu *Real Madrida*:

Liga prvaka 6, prvak Španjolske 4, Kup kralja 2, Superkup Španjolske 5, Svjetsko klupsko prvenstvo 6, UEFA Superkup 5.

Domaći trofeji

Luka Modrić je igrajući za *Dinamo* iz Zagreba tri puta bio prvak Hrvatske, dva puta osvajač hrvatskog kupa i jednog Superkupa.

Najbolji hrvatski nogometaš

Pored ovih nabrojanih trofeja koje je Luka Modrić osvojio igrajući za *Real Madrid*, nikako se ne mogu ne izdvojiti, niti ikada zaboraviti, njegove kolosalne partije u majici hrvatske nogometne reprezentacije. Predvodeći *vatrene*, stigao je do finala Svjetskog prvenstva 2018. u Rusiji (srebro) i do bronce na posljednjem SP-u u Kataru 2022. Također, ta nezaboravna 2018. godina i najveći uspjeh hrvatskog nogometa u povijesti donio je Modriću objedinjenje najvećih godišnjih priznanja koje dodjeljuje nogometna javnost. Luka je tako postao jedini nogometaš koji je uspio objединiti Zlatnu loptu (najbolji nogometaš svijeta), naslov najboljeg igrača na SP-u te nagrade za najboljeg nogometaša godine koje dodjeljuju UEFA i *France football*.

Ali, to nije kraj. Nikako. Unatoč činjenici da će 9. rujna napuniti 40 godina i zakoračiti u peto desetljeće života, čini se kako najbolji hrvatski nogometaš svih vremena nema namjeru okačiti kopačke o klin. Jer, unatoč odlasku iz *Reala*, slijedi mu nastavak karijere u nekom zvučnom klubu (najvjerojatnije izvan Europe), nastupi u kvalifikacijskim susretima Hrvatske za plasman na sljedeće SP u SAD-u, Meksiku i Kanadi i nadamo se igranju na ovoj najvećoj manifestaciji reprezentativnog nogometa.

D. P.

KOŠARKA

Budućnost i Partizan u finalu ABA lige

Pomalo iznenađujuće, momčad *Budućnosti* je u polufinalu doigravanja za prvaka ABA lige izbacila *Crvenu zvezdu*, dok je *Partizan*, također u trećem susretu, bio bolji od *Dubaija*. U velikom finalu sezone 2024./25. igrat će *Budućnost i Partizan*, a momčad iz Podgorice, zbog boljeg plasmana u ligaškom dijelu, ima prednost domaćeg terena. Igra se na tri pobjede, a serija započinje s dva susreta u kojima će *Budućnost* biti domaćin (5. i 7. lipnja), a potom slijede dva susreta u Beogradu (10. i 12. lipnja).

TENIS

Roland Garros

Veteran **Ivan Dodig** (40) i **Mate Pavić** ostali su jedini hrvatski tenisači u glavnim ždrijebovima drugog Grand Slama sezone koji se igra na terenima pariškog Roland Garrosa. Dodig nastupa u paru s Brazilcem **Orlandom Luzom** i uspjeli su izboriti plasman u četvrtfinale turnira muških parova, dok Pavić igra, također u četvrtfinalu, s Ukrajincom **Lyudmylom Kichenok** u igri mješovitih parova.

POGLED S TRIBINA

Goran Ivanišević

Kada pročitate naslov ove kolumne, pomislite kako će biti riječi o **Goranu Ivaniševiću** i igračkoj karijeri najvećeg i najpoznatijeg hrvatskog tenisača u povijesti. I jedinog osvajača Wimbledona u pojedinačnoj konkurenciji. Ali ne! Ovdje će biti riječi o jednom od najboljih

teniskih trenera današnjice koji u svom coach CV-ju ima dva osvajača Grand Slama: **Marina Čilića** (US Open) i **Novaka Đokovića** s kojim je radio sve do prošle godine i uveliko bio zaslužan za osvajanje čak devet najvećih teniskih naslova. Uz njih dvojicu, Goran Ivanišević bio je još trener **Tomašu Berdychu** i **Milošu Raoniću**.

Sa svima njima Goran je stvarao novu igračku vrijednost i nesebično im prenosio svoja golemu teniska iskustva iz prebogate igračke karijere. Svi oni su u radu s njim doživjeli uspone u svom rankingu. Od konca ovoga mjeseca preuzima vođenje Grka **Stefanosa Tsitsipasa** i imat će tešku zadaću popraviti mu slabiju formu i vratiti ga u vrh ATP ljestvice (trenutačno zauzima prilično nezadovoljavajuću poziciju br. 20). Početak njihove suradnje trebao bi se dogoditi koncem mjeseca (30. lipnja) u njemačkom Halleu, u sklopu priprema za »travnati Grand Slam« na terenima legendarnog Wimbledona. Jedno je sigurno: 53-godišnji Goran će teniski »osvježiti« 26-godišnjeg Grka i prenijeti mu nova igračka znanja kojima obiluje njegova trenerska vještina. Uz neposrednost i komunikacijske sposobnosti legendarnog Zeca, ubrzo možemo očekivati novog Tsitsipasa.

D. P.

Umotvorine

- * Za dobar život potrebni su i loši dani.
- * Nemoj lajati ako ne znaš gristi.
- * Budi nevidljiv dok ne postaneš nepobjediv.

Vicevi, šale...

U teretani:

- Kako Vam možemo pomoći?
- Samo razgledam...

Polazu dva prijatelji vozački ispit i ne znaju ništa.

Savjetuje ih treći:

- Recite po jednu marku auta i položili ste.

Prvi će:

- Jaguar.

A drugi:

- Februar.

Aforizmi

- * Dođu tako vremena kada čovjek traži mir više od svega.
- * Kada te tretiraju kao šalu, pokaži im što je zabava.
- * Ako dobiješ drugačijeg mene, to znači da sam vidio pravoga tebe.

Vremeplov – iz naše arhive

Proslava crkvenog goda
u Kukujevcima, 2015.

Didine pripovetke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Toda i lopovi

Bio jedan čovik, imao ženu, zvali je Toda, valjda zato što ništa ne radi samo klepeće ko roda. Jedared čovik očo orati, ona će mu nositi užnu. Dok je on užno, Toda legla pa zaspala. On užno, uprego volove pa ore, ona samo spava. Došo na kraj njive pa onda već kaže:

- Todo, idi kući.
- Čekaj malo dok prilegnem.

Čovik obašo drugi put pa će opet:

- Todo, idi kući.
- Čekaj malo dok prilegnem.

Čovik vidi da ne pomaže ništa. Ostavio nju da spava. Kad došlo veče, on njoj kosu nasmolio pa podigo gori da izgleda ko strašilo i očo. Jedared se ona probudila pa se sad pipa:

- Jesam ja Toda – nisam ja Toda?!

Čovika nema, noć, šta će Toda?! Jedared se smislila pa će ić kući. Vidiće: ako vaške zalaju na nju, onda ona nije Toda. Tako došla prid kuću pa viče:

- Gazda, jel tvoja Toda kod kuće?

Kad su je vaške vidile onako nasmoljenu, pravo strašilo ko da je kaka vištica zagedžavila, nagnile i samo laju. Ona biž! Vidi: nije ona Toda.

Kako je bižala, naiđe na jedne lopove. Oni nju prime u društvo, poslaće je naprid kad iđu krast – ako uvate nju, neće nji. Eto, našla i Toda sebi priliku. Došli oni do jednog podruma pa će krast meda. Poslali Todu u podrum. Ona sašla pa viče:

- Oću i najveći lonac?

Lopovi biž! Oni biž, a Toda za njima i stigne ona nji. Šta će siroti lopovi, ne mogu se oprostiti Tode. Sve misle i misle kako bi se oprostili nevolje i kako su išli naiđu na jednu njivu, na njoj velik komad kupusa. E, sad će bit što bilo nije. Dali Todi velik nož nek ona riže kupusa, oni će donet jagnje pa čedu jist.

Toda uzela nož pa siče, isikla sav kupus na njivi i onda će ga rizat. U to došo gazda. Kad je vidio onako nadignute kose, svu nasmoljenu, uplašio se: strašilo na njivi! Očo pa će dovest popu da njivu blagosovi. U to vrime nije bilo kola. Šta će gazda već metio popu na leđa i nosi ga samo da blagosovi njivu i spase ga od strašila. Uzjašio popo na gazdu, al kad su došli blizu njive, Toda nji ugledala, pa misli da lopovi nose crno jagnje, uzela taj veliki nož pa viče:

- Ja ću ga zaklat!

Kad je popo čuo kaki blagosov ga čeka, on skočio gazdi s leđa pa biž! I tako ostala Toda međ kupusom pa ga valjda i danas riže.

Pričala Antona Pekanović r. Beretić, Sombor, 58 g., domaćica
Cvjetovi mećave, 1971.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Drvena Marija

Vala završili sigranjem i evo ji kod nas. Unilazu. Rdnila vrata od kapije da j žena izletila iz kuće na dvor. Pitu jesam kod kuće. Izlazim, oni trč do mene pa u glas: »Čiča Marne, možemo doć sutra da nam ope divanite kako j kadgod bilo? Zovte i čiča Jozu!«. Šta ću neg potvrdit. Isapim, vala će faš Joza ima kad. Tako i bilo. Dica posidala na klupčicu. Faš počinje. On uvijek ima šta divaniti: »Dico, očete da vam divanimo od Drvene Marije?«. Dica isključila: »Očemo, očemo, divante nam!«, uglas će. »Eeee ovako, vi cigurno niste čuli za pokojnog čiča Paju.« Dica uglas: »Nismo, nismo«. Nastavlja: »E vite njegov su zvali Drvena Marija. Na početku se ko i bisio a potli i ni. Čak su i njegove zbog njegov zvali da su od Drvene Marije. Ko ono kad kažu da su od Kloomporevi jel Svinjarevi. Kake god imo falinke al Paja bio ko Drvena Marija. »Šta j to? Šta j to? Kako j to čiča Joza?«, dica će. Faš nastavlja: »Za mlogo šta j bio ko Drvena Marija a ja ću sam štagod naspoimenit. Eto ka j bio još dīte niko ni tīo da bude u njeve kasmotirali fodbāl. Pored njegov prolazila i lopta i fodbalaši. Više stoji i smeto neg što j trčo i pomagō. Ka j ne daj Bože fodbāl i došo do njegov on se od njegov odbio jer ga šutnio tako da j ošo svagdisam ni di triba. Svima smeto, sve si mu morō kazat, gurnit ga di da trči. Ta ko Drvena Marija bio«. Ja nastavljam: »A kasmose na Dunavu sigrali pataka njegov najlakše bilo uvatit. Zno plivat i ronit al vala i tu se ritko kad mako s mista. Njegov si mogo i žmuračke uvatit u vode. A kasu ga uvatili onda j cilo sigranje on druge vato«. Dica usmi pa viču: »Još, još!«. Ja nastavljam: »Kaj Paja Drvena Marija naraso pa se počō momčit, tu se tek ni pokazo. Bilo svatova i igranki al kaj taj unišo u kolo taj više stoji ko Drvena Marija jel išo u pogrešnu stranu. Časkom kolo zno pokvarit. A kase već tribo ženit na igranke ni se zno ni udvarat. Sidio ko Drvena Marija, ni gibicovat ni zno. I kaj našo kaku kaku pa ju zamoljio za igrat taj ju tako stisnio koda će ju iscidiť. Stoji šnjom u mistu a vala bilo najviše za smi kad joj na noge još stoji a da i ne zna. A ona se otimlje. Došlo dotle da su divojke bižale od njegov. Oženio se na jedvite jade za Jelu i to priko snaš Jule. Bože dragi, i za Jelu su divanili da j ko Drvena Marija. Divanili da se ni tu ni pokazo. I tu kažu da j bio ko Drvena Marija, ko une pisme Klada«. Dica u smi. Nastavlja: »A za posov jedno vrime ni bio. U ataru kase išlo kopat dada je uvik morō it red nuz njegov. Zno se naslonjit na motiku i zadrīmat jel stat pa zverat u nebo, gledat kobe kako letu. Kase slama utovarljivala zno j za tren oka zadrīmat na vilama. Vazda smeto«. Dica ope usmi. Sad ja: »E kase oženio krenilo mu. Latio se politike. Unišo u politiku i gle vraga to mu baš pasovalo. U politike tribu taki što su ko Drvena Marija. Što mlogo ne pitu, još manje što študiru. I sve im jedno ko j na vlasti al sam da su oni u nje. I bome tamo mu se ovajđilo. Drvena Marija nakupovala zemlje, mašina, zaposlila dicu i šta sve ni«. Na kraju dica pitu: »Pa sade kako divanite izgledē da j onda najbolje bit ko Drvena Marija?«. Šta kazat?

U NEKOLIKO SLIKA

KPZH Šokadija Sonta – likovna kolonija

Njoki od krumpira

Njoki su jedno od tradicionalnih jela koje su pripremale naše bake, a koje i danas pripremaju domaćice. Mogu se služiti sami, a mogu i uz razne umake. Sve je stvar želje i ukusa. Iako se čini da ih je prilično jednostavno napraviti, važno je znati da njoki moraju ispasti pahuljasti, puni rupica i izdašni, bez zbijenih komada krumpirovih tijesta.

Sastojci:
3-4 srednja krumpira (750 grama)
400 g brašna tip 400
3 jaja
1 žličica soli
50 g maslaca

Priprema:

Krumpir narezati na kockice i prokuhati u slanoj vodi. Prokuhan i ohlađen krumpir ispasirati. U posebnoj zdjeli umutiti tri jaja s malo soli i dodati u pasirani krumpir. Dodati 50 g maslaca i postupno 300 g brašna. Miješati kuhačom dok masa ne postane glatka. Tada tijesto mijesiti rukama dodajući još brašna ako je potrebno, ali voditi računa da tijesto ne bude jako tvrdo. Kada je tijesto kompaktno i glatko, podijeliti ga na četiri jednake loptice. Loptice razvaljati oklagijom i rezati ih na trake. Oblikovati ih u valjke debljine prsta. Izvaljane trake cijelom dužinom pritiskati vilicom, kako bi se dobile brazde, karakteristične za njoke. Zatim ih sjeći na komade veličine jednog do dva centimetra. Voditi računa da nož uvijek bude čist i suh, kako se njoki ne bi lijepili za njega. Tako pripremljene njoke spuštati u kipuću slanu vodu i kuhati ih nekoliko minuta dok ne isplivaju na površinu. Gotove njoke staviti u zdjelu i poslužiti uz kuhani špinat, bijeli umak ili umak od rajčice.

KuHaR tradicionalnih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

5+plus

JEDNOM POLISOM pokrijte 5 rizika

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovim polisom osigurate se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamensko vozilo.

MILENIJUM[®]
OSIGURANJE

Vreme je da razmišljate o auto

www.milos.rs

024/ 61 60 099 - 024/ 598-441 / 011/ 44 22 009

FREKVENCije:

NOVI SAD 90,0 MHz
SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz
NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099
Program: 024/600-011
SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije
Radio Maria play

Kršćanski glas u vašoj kući!

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

**Astra
Telekom**

011 44 22 009

9. DANI ANTUNA GUSTAVA MATOŠA U BEOGRADU

6. LIPNJA 2025. U 19 SATI
PROSTORIJE FONDACIJE AGM
(STUDENTSKI TRG 10, BEOGRAD)

Predstavljanje zajedničkih izdanja DHK
Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskog,
ZKVH, Općine Tovarnik i DHK Herceg Bosne

Glazbene točke izvode
Koralisti beogradske katedrale i Tamburaška sekcija
Hrvatske čitaonice „Fischer“ iz Surčina

Organizatori:

medijski pokrovitelj